

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แนวนโยบายการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ
ของไทยต่อฮ่องกง

จัดทำโดย นางสาวเบญจมาศ ตันเวทยานนท์
รหัส ๕๐๒๔

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๕ ปี ๒๕๕๖
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง แผนนโยบายการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของไทยต่อฮ่องกง

จัดทำโดย นางสาวเบญจมาศ ตันเวทยานนท์
รหัส ๕๐๒๔

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๕ ปี ๒๕๕๖
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมภพ มานะรังสรรค์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(เอกอัครราชทูต เพ็ญศักดิ์ ชลารักษ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรทัย ก๊กผล)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ที่ผ่านมา นโยบายของไทยต่อฮ่องกงถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายของไทยต่อจีน โดยประเทศไทยได้ให้ความสำคัญและมุ่งที่จะดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ไทย-จีน โดยมุ่งตรงไปที่รัฐบาลจีนที่กรุงปักกิ่ง โดยอาจดูเหมือนว่าฮ่องกงไม่ได้อยู่ในจอร์แดนาร์ของประเทศไทยเท่าที่ควร ดังนั้น จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาว่า นโยบายของประเทศไทยที่มีต่อฮ่องกง ทั้งที่ผ่านมาและในปัจจุบันเป็นอย่างไร เพียงพอหรือไม่ และควรมีการปรับแนวนโยบายอย่างไรหรือไม่เพื่อให้สอดคล้องกับพลวัตทางเศรษฐกิจของฮ่องกงในช่วงปัจจุบัน

โดยที่ระยะเวลาที่ผ่านมาประมาณ ๑๕ ปีแล้วหลังฮ่องกงกลับคืนสู่การปกครองของจีน ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ดังนั้น จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาว่า ฮ่องกงในปัจจุบันยังคงเป็นประตูทางเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับจีนอยู่อีกหรือไม่ ทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำธุรกิจและศูนย์กลางทางการเงิน ฮ่องกงมีการเปลี่ยนแปลงในทางบวกและทางลบอย่างไรบ้าง และจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างไร โดยศึกษาจากรายงานวิสัยทัศน์ฮ่องกง ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (The Hong Kong ๒๐๓๐ : Planning Vision and Strategy)

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

๑. จากวิสัยทัศน์ของรัฐบาลฮ่องกง ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (The Hong Kong ๒๐๓๐ : Planning Vision and Strategy) ระบุว่า ฮ่องกงกำลังพัฒนายกระดับขีดความสามารถและปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของตนเองให้สูงขึ้น โดยจะมุ่งไปสู่เศรษฐกิจที่ใช้ทักษะที่สูงขึ้น (high skill) เทคโนโลยีที่สูงขึ้น (high technology) และการบริการที่เพิ่มมูลค่าที่สูงขึ้น (high value-added services) ในเศรษฐกิจ จำนวน ๕ สาขาหลัก ได้แก่ (๑) การเงินและธุรกิจภาคบริการ (๒) การค้า (๓) โลจิสติกส์ (๔) อุตสาหกรรมพิเศษ และอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (๕) การท่องเที่ยว ดังนั้น หากประเทศไทยประสงค์จะพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับฮ่องกง ก็ควรที่จะพิจารณาเตรียมตัวแนวทางการร่วมมือไปในทิศทางและสาขาเศรษฐกิจดังกล่าว

๒. การที่ฮ่องกงมีการเชื่อมโยงและเกาะติดทางเศรษฐกิจกับจีนถือเป็นข้อได้เปรียบ เป็นโอกาสและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งของฮ่องกงในการรักษาและสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของฮ่องกง และยังเป็นโอกาสและประโยชน์ของประเทศไทยด้วย เนื่องจากฮ่องกงยังคงมีศักยภาพที่จะเป็นประตูทางเศรษฐกิจที่น่าเชื่อถือได้ (reliable gateway) ของไทยสู่จีน เพราะฮ่องกงมีความใกล้ชิดติดกับจีนมากในฐานะเป็นเขตบริหารพิเศษของจีน และได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจจากจีน เช่น ข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจจีน-ฮ่องกง นอกจากนี้ นโยบายของรัฐบาลฮ่องกงล่าสุด คือ การมุ่งขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับจีน ไม่เพียงเฉพาะเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล แต่จะขยายพื้นที่ความร่วมมือให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศจีนด้วย ดังนั้น การค้าขายและลงทุนกับฮ่องกงเพื่อเป็นสะพานเชื่อมไปสู่จีน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่มีศักยภาพในการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับฮ่องกง

๓. นอกจากฮ่องกงกำลังพยายามยกระดับขีดความสามารถและปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของตนเองให้สูงขึ้น และยังคงผูกโยงพึ่งพาเศรษฐกิจของตนกับเศรษฐกิจจีน แต่ฮ่องกงก็

กำลังพยายามหาแหล่งการลงทุนใหม่ ๆ เช่นกัน โดยฮ่องกงมีแนวโน้มย้ายฐานการผลิตหรือกระจายฐานการผลิตออกจากเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล เนื่องจากจีนได้พัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ดังกล่าวจนเจริญเติบโตอย่างแข็งแกร่ง จนอาจไม่ต้องพึ่งพาฮ่องกงเหมือนแต่ก่อน หรือกลายเป็นคู่แข่งของฮ่องกง ดังนั้น จึงเป็นโอกาสของประเทศไทยในการส่งเสริมให้ตนเองเป็นประตูทางเศรษฐกิจหรือเป็นฐานที่มั่น (hub) สำหรับการลงทุนของฮ่องกงสู่อาเซียน โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ CLMV (Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam) เฉกเช่นเดียวกับที่ฮ่องกงได้เคยแสดงบทบาทเป็นประตูทางเศรษฐกิจสำหรับประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ในการเข้าไปค้าขายและลงทุนในจีนตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ ค.ศ. ๑๙๘๐ เป็นต้นมา

ข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

๑. ในด้านการค้าและการลงทุน ประเทศไทยควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนและผู้ประกอบการไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในห่วงโซ่การค้าและการลงทุน (Supply Chain) ระหว่างฮ่องกงกับจีน โดยจะมุ่งไปสู่เศรษฐกิจที่ใช้ทักษะที่สูงขึ้น (high skill) เทคโนโลยีที่สูงขึ้น (high technology) และการบริการที่เพิ่มมูลค่าที่สูงขึ้น (high value-added services) โดยเป็นสาขาที่ประเทศไทยมีความถนัดและความเชี่ยวชาญ ได้แก่

- สินค้าเกษตร สินค้าอาหารแปรรูป อุตสาหกรรมการเกษตร การผลิตอาหารต่าง ๆ ที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ เพื่อตอบสนอง food security และ food safety ในฮ่องกงและต่อเนื่องไปสู่ตลาดในจีน

- อุตสาหกรรมอุปกรณ์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ยังมีโอกาสเติบโตอย่างต่อเนื่อง เพราะอุปสงค์ของโลกในเรื่องการใช้อุปกรณ์สื่อสาร IT ทั้งหลายยังสูงอยู่ ดังนั้น การผลิตและส่งออกสินค้ากลุ่มนี้ของไทยไปฮ่องกงเพื่อเข้าสู่กระบวนการการเพิ่มมูลค่าและการผลิตในจีนยังคงมีโอกาสเติบโตอย่างต่อเนื่อง

- สินค้าเครื่องประดับและอัญมณีของไทยมีอัตราการส่งออกไปฮ่องกงที่เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากได้รับความนิยมสูงในเรื่องงานฝีมือของคนไทย

๒. โดยที่ฮ่องกงกำลังพยายามยกระดับกระบวนการผลิตทางเศรษฐกิจของตนให้สูงขึ้น เพื่อให้ฮ่องกงแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ต่อไป โดยจะส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ และสาขาหนึ่งในนั้น คือ ฟิล์มและวิดีโอ บันเทิงดิจิทัล ซึ่งเป็นสาขาที่ทั้งไทยและฮ่องกงมีชื่อเสียงและมีความเชี่ยวชาญมานาน จึงมีศักยภาพอย่างยิ่งในความร่วมมือระหว่างไทยกับฮ่องกงในเรื่องของธุรกิจภาพยนตร์และละคร เพื่อมุ่งไปสู่ตลาดจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่บริษัทด้านอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของไทยมีศักยภาพทั้งในด้านการผลิตและอุตสาหกรรม post production

๓. ทั้งไทยและฮ่องกงมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องยนต์สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ซึ่งได้ช่วยสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับประชาชนและธุรกิจในทุกสาขา โดยที่ฮ่องกงวางแผนที่จะร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับจีนให้มากยิ่งขึ้น และประเทศไทยก็วางบทบาทตนเองในการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น ไทยและฮ่องกงควรเชื่อมโยงสนับสนุน และร่วมมือระหว่างกันในการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

๔. ในด้านโลจิสติกส์ ซึ่งฮ่องกงมีชื่อเสียงและความเชี่ยวชาญ ทั้งท่าเรือและสนามบินก็กำลังเผชิญการแข่งขันจากเมืองใหญ่ที่ใกล้เคียงของจีน เช่น เมืองเซินเจิ้น ดังนั้น ฮ่องกงจึงพยายามยกระดับการบริการของตนให้เหนือกว่า และพยายามที่จะสร้างเครือข่ายและมีความเชื่อมโยงกับภูมิภาคต่าง ๆ ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยฮ่องกงได้แสดงความสนใจเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างจีนกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะความเชื่อมโยงกับท่าเรือต่าง ๆ และฮ่องกงประสงค์จะถ่ายทอดความเชี่ยวชาญของฮ่องกงในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้น จึงเป็นโอกาสที่ฝ่ายไทยจะพิจารณาความร่วมมือด้านโลจิสติกส์กับฮ่องกงต่อไป โดยเฉพาะการเชื่อมโยงทางอากาศและทางบกซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพที่จะร่วมมือกับฮ่องกง

๕. โดยที่ประเทศไทยมีนโยบายที่จะส่งเสริมตนเองให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในอาเซียน ซึ่งกำลังขับเคลื่อนสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ กอปรกับจะส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นประตูทางเศรษฐกิจหรือเป็นฐานที่มั่นสำหรับฮ่องกงสู่อาเซียน โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ CLMV เพื่อรองรับการย้ายหรือกระจายฐานการผลิตของฮ่องกงออกจากเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล ดังนั้น การจัดตั้งสำนักงานตัวแทนของฮ่องกงที่กรุงเทพฯ (Hong Kong Economic and Trade Office) จะเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและผลักดันการลงทุนของฮ่องกงมายังประเทศไทย และภูมิภาคอาเซียน ทราบว่า ขณะนี้ ฝ่ายรัฐบาลฮ่องกงกำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณา ซึ่งฝ่ายไทยควรพิจารณาสนับสนุนและผลักดันอย่างเต็มที่

กิตติกรรมประกาศ

ในการเขียนและจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) เรื่อง
แนวนโยบายการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของไทยต่อฮ่องกง ผู้เขียนขอขอบคุณกระทรวงการ
ต่างประเทศที่อนุมัติให้ผู้เขียนเข้ารับการอบรมในหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๕ ปี ๒๕๕๖ และ
ขอขอบคุณนายจักรี ศรีชวนะ กงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนให้ผู้เขียนได้
กลับมาเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว ที่กรุงเทพฯ และยังได้แนะนำการกำหนดหัวข้อรายงาน
การศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ โดยมีเป้าหมายที่จะก่อให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการดำเนินงาน
ของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกงและกระทรวงการต่างประเทศต่อไป

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สมภพ มานะรังสรรค์ เอกอัครราชทูต
เพ็ญศักดิ์ ชลารักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรทัย ก๊กผล คณะอาจารย์ที่ปรึกษาของผู้เขียน
โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร. สมภพ มานะรังสรรค์ เป็นอย่างยิ่งที่ได้กรุณาแนะนำแนวทางและให้
คำปรึกษาแก่ผู้เขียน ซึ่งทำให้ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าและรู้จักฮ่องกงอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
และถ่ายทอดสิ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้าไว้ในรายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ ซึ่งหวังว่า จะเป็นประโยชน์
ต่อสาธารณชนต่อไป

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่
ช่วยเหลือในการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ และขอขอบคุณสำหรับข้อมูล ข้อเสนอแนะ
และข้อคิดเห็น ตลอดจนกำลังใจที่ได้จากเพื่อน ๆ นักศึกษาหลักสูตรนักบริหาร การทูต รุ่นที่ ๕ ปี
๒๕๕๖ มา ณ ที่นี้ด้วย

เบญจมาศ ต้นเวทยานนท์

สิงหาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ภูมิหลัง / ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	๒
๑.๔ ประโยชน์ของการศึกษา	๒
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๓
๒.๑ แนวคิดทฤษฎี	๓
๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๔
บทที่ ๓ ผลการศึกษา	๖
๓.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจฮ่องกงในปัจจุบัน	๖
๓.๒ วิสัยทัศน์ฮ่องกง ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (The Hong Kong ๒๐๓๐ : Planning Vision and Strategy)	๗
๓.๓ นโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลฮ่องกงในปัจจุบัน	๑๐
๓.๔ สถานะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างฮ่องกง-จีน	๑๒
๓.๕ ความสัมพันธ์ไทย-ฮ่องกงในภาพรวม	๑๘
๓.๖ สถานะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-ฮ่องกง	๑๙
๓.๗ ความสำคัญทางเศรษฐกิจของฮ่องกงและนัยต่อไทย	๒๖
๓.๘ การวิเคราะห์ SWOT สถานะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-ฮ่องกง	๒๘
บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๓๒
๔.๑ สรุปผลการศึกษา	๓๒
๔.๒ ข้อเสนอแนะ	๓๓
บรรณานุกรม	๓๔
ภาคผนวก ข้อมูลพื้นฐานเขตบริหารพิเศษฮ่องกง	๓๘
ประวัติผู้เขียน	๔๒

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑	ข้อมูลสรุปการค้าระหว่างไทย-ฮ่องกง	๑๙
ตารางที่ ๒	การลงทุนของฮ่องกงในปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕	๒๒
ตารางที่ ๓	รายได้ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวฮ่องกงปี ๒๕๕๕	๒๓
ตารางที่ ๔	ลักษณะนักท่องเที่ยวฮ่องกงที่ไทยได้รับปี ๒๕๕๕	๒๓
ตารางที่ ๕	สถิติจำนวนแรงงานผู้ช่วยแม่บ้านต่างชาติ (Foreign Domestic Helpers) ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - พ.ศ. ๒๕๕๕	๒๕
ตารางที่ ๖	วิเคราะห์ SWOT สถานะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-ฮ่องกง	๒๘

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ภูมิหลัง / ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ปัจจุบัน ด้วยผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ทั้งปัญหาวิกฤตการเงินในเขตเศรษฐกิจยูโรที่ยังยืดเยื้อ และปัญหาความไม่แน่นอนในเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้น้ำหนักความสำคัญของเศรษฐกิจโลกได้โอนเอียงมาทางเอเชีย ซึ่งมีประเทศจีนที่สามารถพุ่งและเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของภูมิภาคและของโลกไว้ได้ และโดยที่ฮ่องกงเป็นประตูทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจีน โดยมีความเสรีทางเศรษฐกิจและมีศักยภาพในการแข่งขันสูงที่สุดในโลก เป็นศูนย์กลางการเงินระหว่างประเทศที่สำคัญมากแห่งหนึ่งของโลก เป็นศูนย์กลางทางการค้าด้วยการบริการระบบท่าเรือและสนามบินที่ดีเยี่ยม โดยในปี ๒๕๕๕ ธนาคารโลกได้จัดอันดับให้ฮ่องกงเป็นที่ ๒ ของโลกในเรื่องความเหมาะสมในการทำธุรกิจ นอกจากนี้ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ ทั้งบริษัท Standard and Poor's และบริษัท Moody's ซึ่งเป็นสถาบันการจัดอันดับความเสี่ยงในการทำธุรกิจและการลงทุนที่มีชื่อเสียงของโลก ได้จัดอันดับให้ฮ่องกงอยู่ในระดับ AAA โดยเห็นว่า ฮ่องกงมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและมีความเหมาะสมสำหรับการลงทุน ดังนั้น ประเทศไทยควรที่จะพิจารณาหาแนวทางการกระชับความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับฮ่องกงหรือไม่ และอย่างไร โดยคำนึงว่า อาจเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยรักษา ปกป้อง และเสริมสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยไว้ได้ในท่ามกลางปัญหาและความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน

๑.๑.๒ โดยที่ระยะเวลาได้ผ่านมาประมาณ ๑๕ ปีแล้วหลังฮ่องกงกลับคืนสู่การปกครองของจีนตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ดังนั้น จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาว่า ฮ่องกงในปัจจุบันยังคงเป็นประตูทางเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับจีนอยู่อีกหรือไม่ ทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำธุรกิจและศูนย์กลางทางการเงิน ฮ่องกงมีการเปลี่ยนแปลงในทางบวกและทางลบอย่างไรบ้าง ฮ่องกงมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของตนอย่างไรในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างไร และประเทศไทยควรมีแนวนโยบายอย่างไรต่อฮ่องกงในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

๑.๑.๓ ที่ผ่านมานโยบายของไทยต่อฮ่องกงถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายของไทยต่อจีน โดย ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญและมุ่งที่จะดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ไทย-จีน โดยมุ่งตรงไปที่รัฐบาลจีนที่กรุงปักกิ่ง โดยอาจดูเหมือนว่าฮ่องกงไม่ได้อยู่ในจอร์แดนาร์ของประเทศไทยเท่าที่ควร ดังนั้นจึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาว่า นโยบายของประเทศไทยที่มีต่อฮ่องกง ทั้งที่ผ่านมานะและในปัจจุบันเป็นอย่างไร เพียงพอหรือไม่ และควรมีการปรับแนวนโยบายอย่างไรหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับพลวัตหรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของฮ่องกงในช่วงปัจจุบัน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาและประเมินวิเคราะห์แนวโน้มนโยบายการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของไทยต่อฮ่องกงในปัจจุบันว่า มีจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคอย่างไร

๑.๒.๒ เพื่อกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการดำเนินการเกี่ยวกับแนวโน้มนโยบายการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของไทยต่อฮ่องกง

๑.๓ ขอบเขต วิธีการของการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

๑.๓.๑ การศึกษาจะครอบคลุมเกี่ยวกับความสำคัญและสถานะของฮ่องกงในฐานะเป็นประตูทางเศรษฐกิจของจีน รวมทั้งวิสัยทัศน์และแนวโน้มนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของฮ่องกงในช่วงปัจจุบัน เพื่อกำหนดแนวโน้มนโยบายทางเศรษฐกิจของไทยต่อฮ่องกง

๑.๓.๒ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยข้อมูลในเชิงคุณภาพ หรือคุณลักษณะ (Qualitative Research) โดยใช้การบรรยาย (Descriptive Analysis) และศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) จากแหล่งข้อมูลทั้งขั้นต้น (primary data) และข้อมูลชั้นรอง (secondary data) โดยนำมาประมวล รวบรวม การวิจารณ์ การตีความ และการสังเคราะห์ข้อมูล

๑.๓.๓ ข้อมูลขั้นต้น (primary data) ได้แก่ เอกสารของทางราชการทั้งของฝ่ายไทยและฝ่ายฮ่องกง รวมทั้งบทสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยตรง

๑.๓.๔ ข้อมูลชั้นรอง (secondary data) ได้แก่ การรายงานข่าวและบทวิเคราะห์ของสื่อมวลชนต่าง ๆ ข้อมูลสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งไทยและฮ่องกง

๑.๓.๕ นอกจากนั้น จะใช้การบรรยายเนื้อหาและวิเคราะห์วิพากษ์จากสภาพการณ์รับรู้ประสบการณ์ และการสังเกตการณ์ของผู้ศึกษา ซึ่งได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในฐานะปฏิบัติหน้าที่รองกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง เป็นข้อมูลเสริม

๑.๓.๖ ใช้การวิเคราะห์เชิง SWOT Analysis โดยการสำรวจเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats)

๑.๔ ประโยชน์ของการศึกษา

๑.๔.๑ ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ที่จะได้รับทราบถึงสถานะทางเศรษฐกิจของฮ่องกงในปัจจุบัน ตลอดจนวิสัยทัศน์และแนวโน้มนโยบายทางเศรษฐกิจของฮ่องกงในช่วงปัจจุบัน

๑.๔.๒ ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ที่จะได้รับทราบผลการวิเคราะห์สถานะและศักยภาพของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับฮ่องกงในปัจจุบัน ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

๑.๔.๓ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางหรือนโยบายในการดำเนินความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของไทยต่อฮ่องกงอย่างเหมาะสมต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี

๒.๑.๑ แนวคิดการวิเคราะห์เชิง SWOT Analysis

การวิเคราะห์เชิง SWOT Analysis เป็นวิธีการวางแผนที่มีโครงสร้างในการประเมินจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ซึ่งนำเสนอในงานสัมมนาโดยนาย Albert Humphrey จากสถาบันวิจัย Stanford สหรัฐอเมริกา (ปัจจุบัน คือ SRI International) ในยุคทศวรรษที่ ๑๙๖๐ และ ๑๙๗๐^๑ โดยผลจากการวิเคราะห์เชิง SWOT Analysis สามารถนำไปกำหนดขั้นตอนต่อไปในการวางแผนและดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเป็นผลสำเร็จ

- ๑) จุดแข็ง (Strengths) หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นข้อได้เปรียบ
- ๒) จุดอ่อน (Weaknesses) หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นข้อเสียเปรียบ
- ๓) โอกาส (Opportunities) หมายถึง ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมข้อได้เปรียบ
- ๔) อุปสรรค (Threats) หมายถึง ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นอุปสรรค

เป้าหมายของการวิเคราะห์เชิง SWOT Analysis เพื่อค้นหาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย โดยสามารถแบ่งข้อมูลเป็น ๒ กลุ่มหลัก ได้แก่

- ๑) ปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses)
- ๒) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats)

การวิเคราะห์เชิง SWOT Analysis สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์โครงการองค์กร ผลิตภัณฑ์ สถานที่ อุตสาหกรรม บุคคล แผนงาน เพื่อที่จะระบุและกำหนดเป้าหมาย โดยค้นหาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เอื้ออำนวยหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการจะบรรลุเป้าหมายนั้น

^๑ Albert Humphrey, "SWOT Analysis for Management Consulting", SRI Alumni Newsletter (SRI International), (December ๒๐๐๕), pp. ๗-๘.

๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑) เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๐ คณะผู้วิจัยในนามของสำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับมอบหมายจากกองนโยบายการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ ให้ทำการศึกษารื่อง “แนวโน้มผลกระทบทางเศรษฐกิจและการค้าต่อไทยหลังฮ่องกงรวมกับสาธารณรัฐประชาชนจีน” เพื่อวิเคราะห์โอกาสและผลกระทบทางเศรษฐกิจของไทย และเสนอแนะแนวนโยบายและกลยุทธ์การปรับตัวของไทย ภายหลังจากกลับคืนสู่การปกครองของจีน เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า จีนจะยังคงรักษาสภาพฮ่องกงไว้เช่นเดิม ตามนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” โดยจะไม่มีเปลี่ยนแปลงมากนักในระยะ ๕ ปีแรก (ระหว่างปี ๒๕๔๐-๒๕๔๕) นอกจากนี้ ยังระบุว่า ฮ่องกงและจีนในปัจจุบันนั้น ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (inseparable) เนื่องจากมีความสัมพันธ์แบบเสริมซึ่งกันและกัน (Inter-dependent) ฮ่องกงจึงมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน และมีผลประโยชน์มากมายร่วมกัน การเคลื่อนย้ายฐานอุตสาหกรรมของฮ่องกงไปจีน ทำให้ฮ่องกงมีความได้เปรียบในการแข่งขันทางการค้าในตลาดโลก เนื่องจากมีต้นทุนที่ดินและแรงงานราคาถูก การลงทุนของฮ่องกงในจีนได้กระตุ้นให้เกิดผลกำไรทางการค้าและอำนาจซื้อของประชาชนภายในประเทศจีน ซึ่งไม่เพียงช่วยให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของจีนให้เพิ่มสูงขึ้นเท่านั้น แต่ได้ช่วยให้เศรษฐกิจของฮ่องกงมีการปรับตัวและสามารถแข่งขันได้อย่างต่อเนื่องต่อไป ฮ่องกงเป็นประตูที่เปิดสู่โลกภายนอกให้กับจีนในการเข้าถึงทุนเทคโนโลยี และการบริหารจัดการที่ชำนาญการจากโลกภายนอก ฮ่องกงจึงมีบทบาทที่ชัดเจนมาก ในการนำพาจีนสู่ความทันสมัยและการเติบโตทางเศรษฐกิจ^๒

๒) ผลการศึกษาวิจัยของนายมนตรี นาวิกผล นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๙ ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๙-๒๕๔๐ เรื่อง “ผลกระทบจาก

^๒ รศ.ดร.ตีรณ พงศ์มพัฒน์ และคณะผู้วิจัย, แนวโน้มผลกระทบทางเศรษฐกิจและการค้าต่อไทยหลังฮ่องกงรวมกับสาธารณรัฐประชาชนจีน, รายงานการศึกษา จัดทำโดย สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, (มิถุนายน ๒๕๔๐).

การเปลี่ยนแปลงสภาพของฮ่องกงและผลกระทบต่อประเทศไทย” สรุปได้ว่า จีนและฮ่องกงจะมีการพึ่งพาทางเศรษฐกิจระหว่างกันมากยิ่งขึ้นภายหลังจากฮ่องกงกลับคืนสู่จีน ทั้งในรูปของการขนส่งสินค้าผ่าน และจีนจะเข้ามาลงทุนในฮ่องกงอย่างมหาศาล ในขณะที่ฮ่องกงก็จะเข้าไปลงทุนในจีน

การที่ฮ่องกงกลับคืนสู่จีนจะทำให้ธุรกิจต่าง ๆ ทั้งในฮ่องกง มณฑลกว่างตุง และเมืองเซินเจิ้นคึกคักขึ้น ทำให้เปิดกว้างโอกาสทางธุรกิจด้านการบริการ การค้า การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะในตลาดของจีน ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสทางธุรกิจของไทยเช่นกัน และไทยจำเป็นต้องพึ่งพาฮ่องกงในฐานะประตูการค้าสู่จีนมากขึ้นเป็นลำดับ สำหรับผลกระทบทางลบนั้น ฮ่องกงจะมีความอ่อนไหวต่อนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของรัฐบาลจีนมากขึ้น ผลการวิจัยได้เสนอข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายต่อการปรับตัวของไทยต่อการเปลี่ยนแปลงของฮ่องกงว่า ประเทศไทยสามารถเป็นประตูเศรษฐกิจด้านหน้าเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ในอินโดจีนได้เช่นเดียวกันกับที่ฮ่องกงเป็นประตูการค้าของไทยสู่จีน และประเทศไทยควรส่งเสริมการท่องเที่ยวจากจีน ซึ่งนักท่องเที่ยวจากจีน ซึ่งรวมถึงฮ่องกงด้วยกำลังเพิ่มจำนวนสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว^๓

๓) เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๕ คณะนักวิจัยจากสถาบันการต่างประเทศสิงคโปร์ (Singapore Institute of International Affairs) ได้แก่ Dr. Suthad Setboonsarn, Senior Advisor, BowerGroupAsia และ Dr. Hank Lim, Senior Research Fellow, Singapore Institute of International Affairs ได้จัดทำรายงานพิเศษในหัวข้อ “ASEAN-HONG KONG : The Case for Cooperation” สรุปได้ว่า ปัจจุบัน เศรษฐกิจโลกกำลังปรับสมดุลใหม่ โดยในขณะที่เศรษฐกิจในยุโรปกำลังถดถอยและในอีกหลายประเทศในโลกยังมีความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ

การรวมตัวกันทางเศรษฐกิจในเอเชียกลับกำลังเพิ่มความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กำลังเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีฮ่องกงเป็นห่วงโซ่สำคัญในการเชื่อมต่อระหว่างสองภูมิภาคดังกล่าว ฮ่องกงและอาเซียนเป็นคู่ค้าสำคัญระหว่างกัน ฮ่องกงเป็นประตูทางเศรษฐกิจที่น่าเชื่อถือได้ (reliable gateway) สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนในการเข้าสู่จีน และในทางกลับกัน การก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียนจะเป็นโอกาสสำหรับนักลงทุนชาวจีนและชาวฮ่องกง ทั้งในด้านการเป็นตลาดที่เติบโตอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมขนส่งต่าง ๆ เช่น ถนน ทางรถไฟ สนามบิน ท่าเรือทะเลน้ำลึก เครือข่ายไฟฟ้าภายในอาเซียน (ASEAN Power Grid) เป็นต้น ซึ่งเป็นโครงการภายใต้การส่งเสริมการสร้างการเชื่อมโยงภายในอาเซียน (ASEAN Connectivity) ซึ่งต้องการระดมเงินทุนจำนวนมาก และจีนกับฮ่องกงสามารถจับมือกันร่วมมาลงทุนกับอาเซียนได้ ทั้งนี้ ฮ่องกงกำลังพยายามที่จะเข้าร่วมเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Area – ACFTA) ซึ่งอาเซียนควรพิจารณาเรื่องนี้ด้วยท่าทีที่แน่ชัดและตัดสินใจในเวลาที่เหมาะสม^๔

^๓ มนตรี นาวิกผล, ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของฮ่องกงและผลกระทบต่อประเทศไทย, เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๙ ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๙-๒๕๔๐.

^๔ Suthad Setboonsarn, Senior Advisor, BowerGroupAsia and Dr. Hank Lim, Senior Research Fellow, Singapore Institute of International Affairs, ASEAN-HONG KONG : THE CASE FOR COOPERATION, Special Report, (October ๒๐๑๒).

บทที่ ๓ ผลการศึกษา

๓.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจฮ่องกงในปัจจุบัน

ฮ่องกงผ่านประสบการณ์การปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมาหลายยุคสมัย โดยเริ่มจากการเป็นหมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ ไปสู่การเป็นเมืองท่าเรือค้าขายในยุคระหว่างทศวรรษที่ ๑๙๕๐ ถึง ๑๙๖๐ หลังจากนั้น ได้พัฒนาเป็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมแบบเบาในยุคระหว่างทศวรรษที่ ๑๙๗๐ ถึง ๑๙๘๐ และในช่วง ๒๐ - ๓๐ ปีที่ผ่านมา เมื่อจีนเปิดและปฏิรูปเศรษฐกิจประเทศ การลงทุนของฮ่องกงก็ได้ไหลเข้าสู่จีนทางตอนใต้ด้วยการดึงดูดในเรื่องต้นทุนการลงทุนและค่าแรงงานที่ราคาต่ำ รวมทั้งการได้รับแรงจูงใจในเรื่องนโยบายและมาตรการทางภาษีต่าง ๆ จากรัฐบาลจีน และในเวลาเดียวกันนี้ อุตสาหกรรมภาคบริการของฮ่องกงก็ขยายตัวมากขึ้นและกลายเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของฮ่องกง ทำให้อังกฤษกลายเป็นศูนย์กลางสำคัญทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และของโลก ทั้งในด้านการเงิน ธุรกิจ การค้า และการคมนาคมขนส่ง

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เศรษฐกิจของฮ่องกงเผชิญทั้งขาขึ้นและขาลง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของฮ่องกงเป็นผลมาจากการมีรัฐบาลที่ดี ประชาชนมีความขยันขันแข็ง และฮ่องกงพยายามที่จะรักษาระบบเศรษฐกิจเสรีเอาไว้มาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม ฮ่องกงก็ประสบปัญหาชะงักงันทางเศรษฐกิจเช่นกัน ล่าสุด คือ วิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในเอเชียเมื่อปี ๒๕๔๐ ตามด้วยการระบาดของโรคซาร์ในปี ๒๕๔๖ ส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของฮ่องกงติดลบ ร้อยละ -๓.๔ แต่หลังจากนั้น เศรษฐกิจฮ่องกงก็สามารถฟื้นตัวอย่างมั่นคงมาเป็นโดยลำดับ

ปัจจุบัน ฮ่องกงมีความเสรีทางเศรษฐกิจและมีศักยภาพในการแข่งขันสูงที่สุดในโลก เป็นศูนย์กลางการเงินระหว่างประเทศที่สำคัญมากแห่งหนึ่งของโลก เป็นศูนย์กลางในการทำธุรกิจและการค้า เพราะมีระบบท่าเรือและสนามบินที่ดีเยี่ยมและปลอดภัย ปัจจุบัน ธุรกิจภาคบริการคิดเป็นร้อยละ ๙๓ ของเศรษฐกิจฮ่องกง มีบริษัทและบรรษัทข้ามชาติที่จัดตั้งในฮ่องกงจำนวน ๓,๘๘๘ บริษัท และมีสถานกงสุลใหญ่และองค์การระหว่างประเทศจำนวน ๑๒๘ แห่ง^๑ และในปี ๒๕๕๕ ธนาคารโลกได้จัดอันดับให้ฮ่องกงเป็นที่ ๒ ของโลกในเรื่องความเหมาะสมในการทำธุรกิจ นอกจากนี้เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ ทั้งบริษัท Standard and Poor's และบริษัท Moody's ซึ่งเป็นสถาบันการจัดอันดับความเสี่ยงในการทำธุรกิจและการลงทุนที่มีชื่อเสียงของโลก ได้จัดอันดับให้ฮ่องกงอยู่ในระดับ AAA โดยเห็นว่า ฮ่องกงมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและมีความเหมาะสมสำหรับการลงทุน

^๑ John C Tsang, Finance Secretary of the Government of Hong Kong SAR, สุนทรพจน์ในงาน Hong Kong-Guangdong Business Environment Promotion and Project Matching Conference เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ณ InterContinental Hotel ฮ่องกง.

นาย John Tsang รัฐมนตรีคลังของฮ่องกงได้รายงานสรุปภาพรวมเศรษฐกิจของฮ่องกง ในปี ๒๕๕๕ ในระหว่างการแถลงนโยบายเพื่อขออนุมัติงบประมาณ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ จากสภา นิติบัญญัติฮ่องกง เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖^๒ สรุปได้ดังนี้

๑) ในปี ๒๕๕๕ ฮ่องกงมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ ๑.๔ (ซึ่งต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๔.๕ ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา) ทั้งนี้เป็นผลมาจากการขยายตัวของการส่งออกสินค้าและบริการที่ค่อนข้างต่ำ (ร้อยละ ๑.๓ และ ๑.๒ ตามลำดับ) เนื่องจากอุปสงค์ด้านสินค้าและบริการจากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปลดลง อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจของฮ่องกงยังคงเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ โดยเป็นผลมาจากการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชน (private consumption) ร้อยละ ๔ ซึ่งได้รับแรงหนุนจากอัตราการจ้างงานที่สูงและรายรับที่ปรับเพิ่มขึ้น โดยมีอัตราการว่างงานเพียงร้อยละ ๓ (เดือนธันวาคม ๒๕๕๕) ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ฮ่องกงมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากถึง ๔๘ ล้านคนในปี ๒๕๕๕ ซึ่งได้มีส่วนช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจฮ่องกงอย่างราบรื่น

๒) สำหรับแนวโน้มเศรษฐกิจฮ่องกงในปี ๒๕๕๖ นั้น รัฐมนตรีคลังของฮ่องกงประเมินว่า ปี ๒๕๕๖ ยังคงเป็นปีที่เต็มไปด้วยความท้าทายจากปัจจัยเศรษฐกิจภายนอกที่ยังผันผวน โดยสหรัฐอเมริกามีอัตราการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างช้า ในขณะที่เศรษฐกิจของยุโรปยังอยู่ในช่วง ซบเซา และปัญหาหนี้สาธารณะของญี่ปุ่นยังคงไม่คลี่คลาย อย่างไรก็ตาม ด้วยเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียที่เข้มแข็ง และเศรษฐกิจของจีนที่ยังอยู่ในสถานะที่ดี จะช่วยกระตุ้นการค้าระหว่างประเทศของฮ่องกง ทั้งนี้ อุปสงค์ภายในฮ่องกงจะยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนหลักแก่เศรษฐกิจฮ่องกงในปี ๒๕๕๖ เนื่องจากปัจจัยการมีตลาดแรงงานที่มีเสถียรภาพ การบริโภคภาคเอกชนที่ยังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของรัฐบาล ส่งผลให้รัฐบาลฮ่องกงคาดการณ์ว่า ฮ่องกงจะมีการขยายตัวของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ประมาณร้อยละ ๑.๕ - ๓.๕ ในปี ๒๕๕๖

ทั้งนี้ ในช่วงไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๖ (เดือนมกราคม - เดือนมีนาคม) ปรากฏว่า การส่งออกของฮ่องกงไปยังสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่นมีปริมาณลดลง แต่การส่งออกของฮ่องกงไปยังจีนมีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๕ และการส่งออกของฮ่องกงไปยังประเทศเอเชียอื่น ๆ มีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๘ และการส่งออกเกือบทั้งหมดของฮ่องกงเป็น re-export เข้าหรือออกจากจีน^๓ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เศรษฐกิจของฮ่องกงมีการเชื่อมโยงผูกพันกับจีนและภูมิภาคเอเชียอย่างมีนัยสำคัญ

^๒ John C Tsang, "The ๒๐๑๓-๑๔ BUDGET", Speech by the Financial Secretary of Hong Kong SAR, moving the Second Reading of the Appropriation Bill ๒๐๑๓, ๒๗ February ๒๐๑๓.

^๓ รายงานข่าวจากหนังสือพิมพ์ South China Morning Post, ๑๑ May ๒๐๑๓, p.๑.

๓.๒ วิสัยทัศน์ฮ่องกง ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (The Hong Kong ๒๐๓๐ : Planning Vision and Strategy)

เมื่อปี ๒๕๕๐ รัฐบาลฮ่องกงได้จัดทำวิสัยทัศน์ฮ่องกง ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (The Hong Kong ๒๐๓๐ : Planning Vision and Strategy) ^๔ โดยกระทรวงการวางแผนและการพัฒนาของฮ่องกง (Hong Kong Development Bureau and the Planning Department) ซึ่งได้กล่าวถึง การวางแผนวิสัยทัศน์และการวางอนาคตของฮ่องกงในเรื่องเศรษฐกิจ สรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ ฮ่องกงจะกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาและปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยจะมุ่งไปสู่เศรษฐกิจที่ใช้ทักษะที่สูงขึ้น (high skill) เทคโนโลยีที่สูงขึ้น (high technology) และการบริการที่เพิ่มมูลค่าที่สูงขึ้น (high value-added services)

๓.๒.๒ ในอนาคต การที่ฮ่องกงมีการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับจีนจะเป็นข้อได้เปรียบเป็นโอกาส และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งของฮ่องกงในการรักษาและสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของฮ่องกงในระยะยาว

๓.๒.๓ วิสัยทัศน์และการวางแผนของฮ่องกงในธุรกิจที่ตนมีความถนัดและเชี่ยวชาญสรุปได้ ๕ ด้าน ดังนี้

๑) การเงินและธุรกิจภาคบริการ (Finance and business services) ปัจจุบันฮ่องกงเป็นศูนย์กลางการธนาคารใหญ่เป็นอันดับที่ ๑๓ ของโลกและเป็นศูนย์กลางด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราใหญ่เป็นอันดับที่ ๖ ของโลก ในจำนวนธนาคารระดับโลก ๑๐๐ แห่ง มีจำนวนมากถึง ๗๑ แห่งที่ตั้งสำนักงานในฮ่องกง และธุรกิจด้านการเงินของฮ่องกงคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๔ ของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของฮ่องกง (GDP) นอกจากนี้ ฮ่องกงยังเป็นศูนย์กลางการทำธุรกิจประกันภัยที่เสรีที่สุดแห่งหนึ่งของโลกด้วย รัฐบาลฮ่องกงจะส่งเสริมให้ธุรกิจด้านการเงินเป็นเสาหลักทางเศรษฐกิจเสาหนึ่งของฮ่องกงต่อไป ไม่เพียงแต่เรื่องขีดความสามารถในการระดมเงินทุน แต่จะเป็นศูนย์กลางการทำธุรกิจเงินหยวนด้วย

ในเรื่องธุรกิจภาคบริการจะยังคงมีบทบาทสำคัญต่อไป โดยเฉพาะการที่ฮ่องกงมีข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจกับจีน ที่เรียกว่า ข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจจีน-ฮ่องกง (Closer Economic Partnership Arrangement - CEPA) จะนำมาซึ่งโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ ด้านภาคบริการสำหรับฮ่องกง

รัฐบาลฮ่องกงคาดการณ์ว่า ธุรกิจสองสาขานี้จะเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งจะดึงดูดบริษัทและบรรษัทข้ามชาติให้มาตั้งสำนักงานในฮ่องกง โดยเฉพาะในเขต Central บทเกาะฮ่องกง

๒) การค้า (Trade)

ปัจจุบัน ฮ่องกงมีปริมาณการค้าขนาดใหญ่อยู่ในอันดับที่ ๑๑ ของโลก มีบริษัทการค้าจัดตั้งสำนักงานในฮ่องกงจำนวนกว่า ๑๐๐,๐๐๐ แห่ง เป็นเมืองท่าเรือคอนเทนเนอร์ (container port) และการขนส่งสินค้าทางอากาศ (air cargo) ที่คึกคักที่สุดแห่งหนึ่งของโลกการค้าของฮ่องกงจะขึ้นอยู่กับแรงอุปสงค์การนำเข้าจากจีนในเรื่องสินค้าที่จะป้อนอุตสาหกรรมภายในจีน

^๔ Hong Kong Development Bureau and the Planning Department, The Hong Kong 2030 : Planning Vision and Strategy, October 2007.

เพื่อการส่งออก โดยเฉพาะชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบ (electronic parts and components) เนื่องจากตลาดโลกจะต้องการบริโภคสินค้าอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น รวมทั้ง แรงอุปสงค์การนำเข้าสินค้าจากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปที่มีอย่างต่อเนื่อง

ฮ่องกงจะเป็นศูนย์กลางทางการค้าในเอเชียและโลกด้วยการส่งเสริมการเป็นสถานที่จัดงานนิทรรศการการค้าและงานแฟร์สำหรับสินค้าต่าง ๆ ของเอเชียและของโลก เช่น งานแฟร์อาหารและเครื่องดื่มนานาชาติ งานแฟร์เครื่องหนัง งานแฟร์นาฬิกาข้อมือและนาฬิกาทั่วไป งานแฟร์สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ งานแฟร์เครื่องประดับและอัญมณี งานแฟร์ของเล่นและเกมส์ งานแฟร์เครื่องสำอางและสปา เป็นต้น

๓) โลจิสติกส์ (Logistics)

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนสำหรับอนาคตของธุรกิจท่าเรือของฮ่องกง (The Study on Hong Kong Port - Master Plan ๒๐๒๐) ระบุว่า ฮ่องกงกำลังเผชิญการแข่งขันจากเมืองใหญ่อื่น ๆ ในภูมิภาคมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยการเจริญเติบโตต่อปีของการขนส่งคอนเทนเนอร์ทางเรือของฮ่องกง จากเฉลี่ยร้อยละ ๕.๗ ในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๐๑๕ จะลดลงเหลือร้อยละ ๓.๔ ในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๑๕ - ๒๐๒๐ สาเหตุที่ลดลง เนื่องจากการแข่งขันจากท่าเรือต่าง ๆ ในเมืองเซินเจิ้นของจีน

สำหรับด้านการบิน ปัจจุบันฮ่องกงเป็นศูนย์กลางการบินของโลก สนามบินนานาชาติ Check Lap Kok ให้บริการมากกว่า ๗๐๐ เที่ยวบินต่อวัน โดยสายการบินมากกว่า ๘๐ แห่งทั่วโลก และในการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนสำหรับอนาคตของสนามบินฮ่องกง (The Airport Master Plan ๒๐๒๕) ได้คาดการณ์ว่า เมื่อถึงปี ค.ศ. ๒๐๒๕ สนามบินฮ่องกงจะต้องให้บริการผู้โดยสารจำนวน ๘๐ ล้านคน การขนส่งสินค้าจำนวน ๘ ล้านตัน และจำนวนเที่ยวบิน ๔๙๐,๐๐๐ ครั้งต่อปี ดังนั้น ฮ่องกงจะต้องวางแผนขยายการรองรับการให้บริการ ซึ่งรวมถึงการสร้างลู่วิ่งเครื่องบินลู่วิ่งที่ ๓ สำหรับสนามบิน Check Lap Kok ต่อไป

ธุรกิจด้านโลจิสติกส์ของฮ่องกงแข่งขันได้เพราะมีท่าเรือและสนามบินที่มีมาตรฐานระดับชั้นหนึ่ง ซึ่งฮ่องกงจะต้องพยายามอย่างที่สุดที่จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพ (efficiency) และให้การบริการที่รวดเร็วยิ่งขึ้น (speedy) รวมทั้งมีระบบการให้บริการด้านโลจิสติกส์อย่างเต็มรูปแบบและเพิ่มมูลค่ามากยิ่งขึ้น (full-scale value-added logistics services) และมีความน่าเชื่อถือได้ในการให้บริการ (reliable service) เพื่อให้ทดแทนสมกับราคาที่ได้รับบริการต้องจ่ายให้ และสามารถแข่งขันได้ต่อไป

๔) อุตสาหกรรมพิเศษ (Special Industries) และอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (Cultural and Creative industries)

รัฐบาลฮ่องกงจะส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระยะยาวทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการ และจะส่งเสริมอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ซึ่งปัจจุบันครองสัดส่วนร้อยละ ๔ ของ GDP ของฮ่องกง โดยถือเป็นอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มคุณค่าด้วยความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างงานให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ของฮ่องกง และยังเป็น การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างภูมิภาคและนานาชาติ ได้แก่ (๑) การโฆษณา (๒) สถาปัตยกรรม (๓) ศิลปะ ของเก่า และงานฝีมือ (๔) การออกแบบ (๕) ฟิล์มและวิดีโอ (๖) บันเทิง

ดิจิทัล (๗) ดนตรี (๘) การแสดงศิลปะ (๙) การแพร่พิมพ์ (publishing) (๑๐) ซอฟต์แวร์และคอมพิวเตอร์ (๑๑) โทรทัศน์และวิทยุ

๕) การท่องเที่ยว (Tourism)

ที่ผ่านมา การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในเครื่องยนต์หลักในการขับเคลื่อนและสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับฮ่องกง ได้ช่วยสร้างงานให้กับชาวฮ่องกง โดยเฉพาะในแรงงานระดับทักษะที่ต่ำ องค์การการท่องเที่ยวโลก (The World Tourism Organization) คาดการณ์ว่าภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ฮ่องกงจะมีจำนวนนักท่องเที่ยว ๕๗ ล้านคนต่อปี หรือเติบโตในอัตราเฉลี่ย ร้อยละ ๗ ต่อปี ซึ่งหากเป็นไปตามที่คาดการณ์ ฮ่องกงก็จะเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เป็นอันดับ ๕ ของโลก และกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับ ๒ รองจากจีน ดังนั้น ฮ่องกงจะส่งเสริมตนเองในการเป็นประตูท่องเที่ยวและร่วมมือกับจีนมากขึ้นในเรื่องนี้

๓.๓ นโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลฮ่องกงในปัจจุบัน

ในการแถลงนโยบาย (Policy Address) ประจำปี ๒๕๕๖ ของรัฐบาลฮ่องกงต่อสภานิติบัญญัติฮ่องกง เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖ นาย Leung Chun-ying ซึ่งเพิ่งเข้ารับตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกง เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ได้แถลงนโยบายในเรื่องแนวนโยบาย การพัฒนาเศรษฐกิจของฮ่องกง^๕ ซึ่งเป็นแนวนโยบายของรัฐบาลฮ่องกงในชุดปัจจุบัน สรุปได้ ๗ ประการ ดังนี้

๓.๓.๑ รัฐบาลฮ่องกงจะดำเนินนโยบายเชิงรุก (proactive) อย่างเหมาะสมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยคำนึงสภาพการณ์ในปัจจุบันที่จุดศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของโลกกำลังเคลื่อนมาทางซีกโลกตะวันออก นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ของจีนระหว่างปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งจะช่วยเสริมบทบาทของฮ่องกงในการเป็นศูนย์กลางด้านการเงินระหว่างประเทศ (international financial center) และเป็นศูนย์กลางการทำธุรกิจ (business hub) ดังนั้น ฮ่องกงจึงต้องสร้างความหลากหลายของสินค้าและภาคบริการที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งกำหนดสาขาใหม่ ๆ ที่ต้องการพัฒนา และจะจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development Commission) ของฮ่องกงขึ้น เพื่อรับผิดชอบการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในระยะยาวต่อไป

๓.๓.๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับจีนแผ่นดินใหญ่ รัฐบาลฮ่องกงจะเพิ่มพูนความร่วมมือในระดับรัฐบาลกับรัฐบาลของมณฑลต่าง ๆ ในจีนแผ่นดินใหญ่ในทุกมิติ โดยใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ Closer Economic Partnership Arrangement (CEPA) และจัดตั้งคณะทำงานร่วมกับจีน (joint working group) ภายใต้กรอบ CEPA เพื่อช่วยเหลือธุรกิจในกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

^๕ CY Leung, The ๒๐๑๓ Policy Address “Seek Change, Maintain Stability, Serve the People with Pragmatism” by the Chief Executive of Hong Kong SAR, at the Legislative Council meeting of the Hong Kong Special Administrative Region of the People’s Republic of China on 16 January 2013.

๓.๓.๓ ฮ่องกงจะพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับมณฑลกว่างต้งอย่างรอบด้าน (comprehensive cooperation) ในสาขาด้านการเงิน อุตสาหกรรมบริการสมัยใหม่ (modern service industries) การขนส่งทางเรือระหว่างประเทศ โลจิสติกส์ การค้า การจัดการประชุมและ นิทรรศการทางการค้า การท่องเที่ยว การปกป้องและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการส่งเสริม อุตสาหกรรมภาคบริการของฮ่องกงเข้าสู่ตลาดของมณฑลกว่างต้ง และจะผลักดันกรอบความร่วมมือ ฮ่องกง-กว่างต้ง (The Hong-Kong-Guangdong Cooperation Framework Agreement) รวมทั้ง ส่งเสริมการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญระหว่างฮ่องกงกับมณฑลกว่างต้ง อาทิ โครงการก่อสร้าง รถไฟความเร็วสูงระหว่างฮ่องกง-กว่างโจว และโครงการสร้างสะพานเชื่อมระหว่างฮ่องกง-มาเก๊า-จูไห่

๓.๓.๔ ฮ่องกงจะใช้ประโยชน์จากสำนักงานของฮ่องกงในจีน ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ ๔ แห่ง ที่กรุงปักกิ่ง นครกว่างโจว นครเซี่ยงไฮ้ และนครเฉิงตู และจะเปิดสำนักงานใหม่อีก ๑ แห่ง ที่นครอู่ฮั่น รวมทั้งเมืองอื่น ๆ ของจีนในระยะต่อไป

๓.๓.๕ รัฐบาลฮ่องกงจะปรับบทบาทและขยายหน้าที่ขององค์กรที่ชื่อว่า “The Greater Pearl River Delta Business Council” ให้มีหน้าที่ดูแลความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้า ระหว่างฮ่องกงกับจีนทั่วประเทศ ไม่เพียงเฉพาะเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล โดยตั้งชื่อ ใหม่ว่า “The Consultative Committee on Economic and Trade Cooperation between Hong Kong and the Mainland” โดยมีหน้าที่จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อ กระชับความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างฮ่องกงกับจีน รวมทั้ง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ ให้กับภาคเอกชนของฮ่องกงในการเข้าสู่ตลาดจีน

๓.๓.๖ รัฐบาลฮ่องกงจะส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้ากับประเทศต่าง ๆ และวางเป้าหมายในการเข้าสู่กรอบความตกลงทางการค้าที่สำคัญ ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี อาทิ การเข้าร่วม ASEAN-China Free Trade Area และ Investment Promotion and Protection Agreement เป็นต้น

๓.๓.๗ นอกจากนี้ รัฐบาลฮ่องกงจะดำเนินความพยายามในการสร้างความเข้มแข็งให้กับ ฮ่องกง ในการเป็นศูนย์กลางเงินหยวน (Offshore RMB) รวมทั้งเสริมสร้างบทบาทในการเป็น ศูนย์กลางการบริหารสินทรัพย์ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และเตรียมความพร้อมที่จะรับบทบาทในการ ทำให้ commodities future market เป็นตลาดระหว่างประเทศในอนาคต ทั้งนี้ จะมีการจัดตั้ง Financial Services Development Council (FSDC) ขึ้นมาดูแลในเรื่องดังกล่าว

สรุปได้ว่า ฮ่องกงจะพยายามรักษาและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทาง เศรษฐกิจ ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจะสร้างความหลากหลายของสินค้าและภาคบริการที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน รวมทั้งกำหนดสาขาใหม่ ๆ ที่ต้องการพัฒนา และจะเกาะติดฟังพาดและเพิ่มพูนความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจกับจีน โดยเฉพาะในระดับรัฐบาลกับรัฐบาลของมณฑลต่าง ๆ ในจีนแผ่นดินใหญ่ในทุก มิติ โดยใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ Closer Economic Partnership Arrangement (CEPA) และจะขยายเครือข่ายเศรษฐกิจไปยังประเทศเกิดใหม่ในเอเชียมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม อาเซียน ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย

๓.๔ สถานะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างฮ่องกง - จีน

นับตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ฮ่องกงมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกับจีนอย่างมาก โดยความอยู่รอดและการเจริญเติบโตเศรษฐกิจของฮ่องกงขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจของจีน อาจกล่าวได้ว่า ทั้งฮ่องกงและจีนต่างพึ่งพาและได้ประโยชน์จากกันและกันในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และหลังจากฮ่องกงกลับคืนสู่การปกครองของจีนตลอดระยะเวลา ๑๕ ปีที่ผ่านมา จีนก็ยังคงรักษาคำมั่นที่จะให้อิสระแก่ฮ่องกง โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ ตามหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” โดยไม่เข้าไปก้าวก่าย และยังได้ดำเนินความพยายามที่จะประคับประคองและสนับสนุนเศรษฐกิจของฮ่องกงตลอดมาในฐานะที่ฮ่องกงเป็นเขตบริหารพิเศษของจีน

ฮ่องกงมีพื้นที่ติดต่อกับมณฑลกวางตุ้ง และอยู่ในกลุ่มเศรษฐกิจบริเวณ Pearl River Delta (PRD) ซึ่งประกอบด้วยฮ่องกง มาเก๊า และ ๗ นคร/เมืองในมณฑลกวางตุ้ง ได้แก่ นครกว่างโจว เมืองเซินเจิ้น เมืองตงก่วน เมืองฝอซาน เมืองเจียงเหมิน เมืองจงซาน และเมืองจูไห่ และตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ รัฐบาลจีนมีนโยบายขยายเขต PRD ให้ครอบคลุมมณฑล/เขตปกครองตนเองทางตอนใต้และตะวันตกเฉียงใต้ของจีนอีก ๗ มณฑล/เขตปกครองตนเอง ได้แก่ มณฑลฝูเจี้ยน มณฑลเจียงซี มณฑลหูหนาน มณฑลไห่หนาน มณฑลกุ้ยโจว มณฑลยูนนาน และเขตปกครองตนเองกว่างซี รวมเรียกว่า เขต Pan-Pearl River Delta (PPRD) มีพื้นที่รวมกันประมาณ ๑ ใน ๕ ของจีน และมีประชากรกว่า ๔๐๐ ล้านคน หรือประมาณ ๑ ใน ๓ ของประชากรจีนทั้งหมด

รัฐบาลจีนมีนโยบายส่งเสริมความร่วมมือกับฮ่องกงภายในเขต PRD ผ่านข้อตกลง Closer Economic Partnership Agreement (CEPA) กับฮ่องกง เพื่อให้ฮ่องกงซึ่งมีความสามารถและมีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่สูงกว่า ได้เข้าไปช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของจีนในพื้นที่บริเวณดังกล่าว และ ในอีกด้านหนึ่ง ก็ถือเป็นการเปิดและขยายโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับฮ่องกงด้วย โดยจีนให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เป็นพิเศษแก่ฮ่องกง ครอบคลุมทั้งด้านการค้า การลงทุน และการบริการ

๓.๔.๑ ข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจจีน-ฮ่องกง (Closer Economic Partnership Arrangement - CEPA)^๖

ข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจจีน-ฮ่องกงเป็นสัญญาเขตการค้าเสรีฉบับแรกระหว่างจีนกับฮ่องกง โดยได้มีการลงนามในสัญญานับหลักและฉบับย่อยในเดือนมิถุนายนและกันยายน ๒๕๔๖ ตามลำดับ

๓.๔.๑.๑ ขอบข่ายข้อตกลง CEPA

ข้อตกลง CEPA ครอบคลุม ๓ สาขาหลัก ดังนี้

๑) การค้าสินค้า

การค้าสินค้าได้รับการเปิดเสรีอย่างสมบูรณ์แล้ว โดยสินค้าฮ่องกงที่สอดคล้องกับหลักแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) จะได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรเมื่อส่งออกสินค้าไปจีน

๒) การค้าบริการ

วิสาหกิจและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมบริการในฮ่องกง

^๖ ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในจีน ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ณ เดือนมกราคม ๒๕๕๖.

สามารถใช้สิทธิพิเศษภายใต้ข้อตกลง CEPA ในการขยายธุรกิจเข้าไปในสาขาต่าง ๆ ในจีน

๓) การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน

ฮ่องกงและจีนได้เห็นชอบในการกระชับความร่วมมือในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อตกลง CEPA อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในสาขาต่าง ๆ ดังนี้

- การส่งเสริมการค้าและการลงทุน
- การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากร
- การตรวจสอบคุณภาพสินค้า และความปลอดภัยของอาหาร
- ธุรกิจเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์
- ความโปร่งใสของกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ
- ความร่วมมือในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- ความร่วมมือในด้านอุตสาหกรรม
- การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
- ความร่วมมือด้านการสร้างแบรนด์
- ความร่วมมือด้านการศึกษา

๓.๔.๑.๒ มาตรการเปิดเสรีในธุรกิจภาคบริการในปี ๒๕๕๕

จีนและฮ่องกงได้มีการลงนามข้อตกลงเพิ่มเติม ฉบับที่ ๙ (CEPA ๙) เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ ซึ่งบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ เป็นต้นมา ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว ได้มีการกำหนดมาตรการเปิดเสรีภาคบริการ ๔๓ มาตรการ และมาตรการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน ๒๒ มาตรการ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการเงิน การค้า การลงทุน และการบริการ ในด้านยอมรับใบประกอบวิชาชีพร่วมกัน โดยเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนชาวฮ่องกง ในการเข้าไปประกอบการค้าและการลงทุนในจีน สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑) มาตรการด้านการเงิน

- สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยตั้งศึกษาแนวทางการขยายธุรกิจเงินหยวนข้ามพรมแดน
- อำนวยความสะดวกให้ธนาคารและวิสาหกิจในจีนเปิดจำหน่ายพันธบัตรเงินหยวนในฮ่องกง
- ส่งเสริมให้วิสาหกิจต่างชาติชำระค่าสินค้าระหว่างประเทศผ่านธนาคารในฮ่องกงโดยใช้สกุลเงินหยวน
- พัฒนาตลาดเงินกู้สกุลเงินหยวนในฮ่องกง
- เพิ่มโควตาการลงทุนภายใต้โครงการ Renminbi Qualified Foreign Institutional Investor (RQFII)
- ขยายขอบข่ายผู้มีสิทธิลงทุนในโครงการ RQFII ให้ครอบคลุมสถาบันการเงินในฮ่องกง
- ผ่อนปรนข้อจำกัดด้านการลงทุนภายใต้โครงการ RQFII

- ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการนำร่องการกักเงินข้ามพรมแดนระหว่างเขตเฉียนไห่ในเมืองเซินเจิ้นกับฮ่องกง

ในการเปิดเสรีทางการเงินและการธนาคารระหว่างฮ่องกงกับจีนนี้ จีนประสงค์จะใช้ฮ่องกงเป็นจุดทดลองและหาประสบการณ์เกี่ยวกับการเปิดเสรีเงินหยวนของตน ซึ่งนายชัยวุธ ชัยพันธุ์ ผู้จัดการทั่วไปของธนาคารกสิกรไทย สาขาฮ่องกง ให้ข้อคิดเห็นว่า “จากลักษณะของจีนแต่ไหนแต่ไรมา นับตั้งแต่เริ่มประเทศและปฏิรูปเศรษฐกิจให้ทันสมัย จีนจะค่อย ๆ เริ่มประเทศทีละเขต เพื่อเรียนรู้และทดลองก่อน เช่น เปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เมืองเซินเจิ้นที่ติดกับฮ่องกง เพื่อทดลอง การใช้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และดึงดูดการค้าและการลงทุนจากฮ่องกง และเมื่อเห็นว่า ประสบความสำเร็จดี ก็จะทำค่อย ๆ ขยายการเปิดและปฏิรูปเศรษฐกิจในจุดอื่น ๆ ในจีนต่อไป ซึ่งจีนกำลังปฏิรูปการเงินและการธนาคาร รวมทั้งการทำเงินหยวนให้มีความเป็นระหว่างประเทศมากขึ้น ซึ่งจีนก็ใช้ฮ่องกงเป็นจุดทดลองในการค่อย ๆ เปิดและปฏิรูประบบการเงินและการธนาคารของจีนอย่างค่อยเป็นค่อยไป” ^๗ และสำหรับฮ่องกงแล้ว การที่จีนอนุญาตให้ฮ่องกงเป็นศูนย์กลางการทำธุรกรรมเงินหยวนนอกพื้นที่จีน จะเป็นการช่วยรักษาบทบาทของฮ่องกงในการเป็นศูนย์กลางการเงินและการบริหารจัดการสินทรัพย์ระหว่างประเทศด้วย

เงินหยวนเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการค้าระหว่างประเทศและการลงทุนมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยปัจจุบันเงินหยวนเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการชำระเงินระหว่างประเทศมากเป็นอันดับที่ ๑๓ ของสกุลเงินทั่วโลก และในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ ฮ่องกงมีเงินฝากในรูปเงินหยวนจำนวน ๘.๑ แสนล้านหยวน มีมูลค่าการค้าเงินหยวนด้วยเงินหยวนจำนวน ๘.๓ แสนล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๕ จากปี ๒๕๕๕ นอกจากนี้ ฮ่องกงยังเป็นตลาดเงินหยวนระหว่างประเทศที่มีความคึกคักมากที่สุด โดยปัจจุบัน ฮ่องกงมีการกักเงินหยวนระหว่างธนาคารสูงถึง ๘,๐๐๐ ล้านหยวน/วัน หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของมูลค่าการซื้อขายเงินดอลลาร์ฮ่องกงในแต่ละวัน ^๘

อย่างไรก็ดี ในเรื่องบทบาทการเป็นศูนย์กลางการทำธุรกรรมเงินหยวนนอกประเทศจีน (Offshore RMB) นี้ ฮ่องกงก็กำลังต้องแข่งขันกับเมืองใหญ่อื่น ๆ ที่จีนอนุญาตให้ทำธุรกรรมเงินหยวนระหว่างประเทศด้วยเช่นกัน เพื่อรองรับปริมาณความต้องการของตลาดให้เพียงพอ ได้แก่ สิงคโปร์ ลอนดอน และล่าสุด คือ แฟรงก์เฟิร์ต

๒) มาตรการด้านสินทรัพย์

จัดตั้งบริษัทร่วมค้า (joint venture company) โดยให้ตลาดหลักทรัพย์เซี่ยงไฮ้ ตลาดหลักทรัพย์เซินเจิ้น และตลาดหลักทรัพย์ฮ่องกงสามารถเปิดจำหน่ายกองทุนรวม ETFs (Exchange Traded Funds) ซึ่งสามารถเข้าไปจดทะเบียนได้ในตลาดหลักทรัพย์ทั้ง ๓ แห่ง และอนุญาตให้นักลงทุนชาวจีนและฮ่องกงสามารถซื้อกองทุนดังกล่าวได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมวิสาหกิจจีน โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถระดมทุนได้โดยการเข้าไปจดทะเบียนในฮ่องกง

^๗ ชัยวุธ ชัยพันธุ์ ผู้จัดการทั่วไปของธนาคารกสิกรไทย สาขาฮ่องกง ให้สัมภาษณ์กับรองกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๖ ณ สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง.

^๘ รายงานข่าวในหนังสือพิมพ์ South China Morning Post ฉบับวันที่ ๒๖ เมษายน ค.ศ. ๒๐๑๓, หน้า A1.

๓) มาตรการด้านการธนาคาร

- อนุญาตให้ธนาคารที่ระดมทุนในฮ่องกงสามารถให้บริการเก็บรักษาทรัพย์สิน (custodian service) ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการชำระเงินและการวางเงินประกัน (margin deposits) สำหรับสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (futures transaction)

- อนุญาตให้สถาบันการเงินในฮ่องกงจัดตั้งบริษัทสินเชื่อเพื่อบุคคลในมณฑลกว่างต้งภายใต้ Administrative Measures for Pilot Consumption Financial Enterprises

๔) มาตรการด้านการประกันภัย

- ส่งเสริมสถาบันการเงินในจีนให้เข้าไปเปิดธุรกิจประกันภัยประเภท Captive Insurance^๙ เพื่อพัฒนากลไกการป้องกันความเสี่ยง

- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมณฑลกว่างต้งกับฮ่องกงในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัย การจัดกิจกรรมทางธุรกิจ และการบริหารจัดการ

- ศึกษาความร่วมมือในการพัฒนาบริการหลังการขาย อาทิ การทำการสำรวจเพื่อทราบความต้องการของผู้บริโภค การช่วยเหลือและการเรียกค่าประกันของลูกค้าที่ซื้อผลิตภัณฑ์ประกันภัยข้ามพรมแดน

๕) มาตรการเกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพ

- อนุญาตให้นักบัญชีจากฮ่องกงที่มีใบประกอบวิชาชีพด้านบัญชีจากจีน (Chinese Certified Public Accountant) สามารถเป็นผู้ร่วมจัดตั้งบริษัทบัญชีในเขตเฉียนไห่ เมืองเซินเจิ้นได้

- อนุญาตให้สถาปนิกและวิศวกรชาวฮ่องกงที่มีใบประกอบวิชาชีพสามารถจัดตั้งบริษัท ในมณฑลกว่างต้งได้

๖) มาตรการด้านการศึกษา

อนุญาตให้โรงเรียนนานาชาติในฮ่องกงเข้าไปจัดตั้งโรงเรียนในเขตเฉียนไห่ เมืองเซินเจิ้น และเขตเหิงฉิน (Henqin) เมืองจูไห่

๗) มาตรการด้านการท่องเที่ยว

อนุญาตให้นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางท่องเที่ยวโดยเรือสำราญสามารถท่องเที่ยวในประเทศต่าง ๆ ได้มากขึ้น อาทิ เกาหลีใต้และญี่ปุ่น และสามารถแวะพักที่ทำเรือฮ่องกงได้ เพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวบนเรือสำราญในฮ่องกง

๘) มาตรการความร่วมมือระหว่างฮ่องกงกับเมืองเซินเจิ้น

- ลดภาษีในเขตเฉียนไห่ เมืองเซินเจิ้น เพื่อดึงดูดวิสาหกิจ บริษัทด้านการเงินและกฎหมาย รวมถึงทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถจากฮ่องกงและต่างชาติให้เข้าไป

^๙ Captive Insurance คือรูปแบบธุรกิจที่ดำเนินโดยบริษัทข้ามชาติ โดยมีบริษัทในเครือทำหน้าที่เป็นบริษัทประกันภัยรับประกัน หรือเป็นผู้รับช่วงประกัน (Reinsure) ความเสี่ยงของธุรกิจบริษัทอื่นภายในกลุ่มด้วยตนเอง โดยเข้ารับประกันความเสี่ยงพิเศษที่บริษัทประกันภัยทั่วไปไม่รับหรือรับประกัน แต่มีเงื่อนไขในการตกลง ซึ่งอาจไม่เหมาะสมตามความต้องการของกลุ่มบริษัทข้ามชาติของตน

ลงทุนในเขตเฉียนไห่

- ส่งเสริมให้วิสาหกิจในเขตเฉียนไห่เปิดจำหน่ายพันธบัตรสกุลเงิน

หยวนในฮ่องกง

- อนุญาตให้ธนาคารฮ่องกงปล่อยเงินกู้ในรูปเงินหยวนในเขตเฉียนไห่

๓.๔.๒ สถานการณ์การลงทุนของฮ่องกงในเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล

หลังจากฮ่องกงและจีนได้มีข้อตกลง CEPA มาครบ ๑๐ ปีในปี ๒๕๕๖ นี้ ผลปรากฏว่า ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างฮ่องกงกับจีนได้ขยายเติบโตอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งมากขึ้น โดยเฉพาะกับมณฑลกว่างตุงซึ่งมีพื้นที่เศรษฐกิจติดต่อกับฮ่องกง นางเจ้า หวีฟาง รองผู้ว่าการมณฑลกว่างตุงได้กล่าวในงาน Hong Kong - Guangdong Business Environment Promotion and Project Matching Conference ที่ฮ่องกง เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ระบุว่า ในปี ๒๕๕๕ มูลค่าการค้าร่วมระหว่างฮ่องกงกับมณฑลกว่างตุงมีมูลค่ามากถึง ๒๒๗,๐๐๐.๗๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในสิ้นปี ๒๕๕๕ มณฑลกว่างตุงมีการลงทุนจากฮ่องกงรวมสะสมมากถึง ๑๘๔,๐๐๐.๖๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ มณฑลกว่างตุงกำลังเร่งพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจีน ๕ ปี ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ซึ่งส่วนหนึ่งในแผนฯ คือ การเปิดเสรีการค้าและการบริการกับฮ่องกง และดำเนินนโยบาย “Go Global” ที่จะออกไปลงทุนในต่างประเทศ ทั้งนี้ ฮ่องกงจะเป็นหุ้นส่วน (partner) สำคัญของมณฑลกว่างตุงในการพัฒนาเศรษฐกิจของมณฑลกว่างตุง รวมทั้งนำพามณฑลกว่างตุงออกไปลงทุนในต่างประเทศ โดยมณฑลกว่างตุงมีความหวังและต้องการที่จะอาศัยความชำนาญ ประสบการณ์ และเครือข่ายการทำธุรกิจของฮ่องกง^{๑๐}

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันมีรายงานข่าวว่า กระแสว่า นักลงทุนฮ่องกงในเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ลกำลังเริ่มทยอยย้ายฐานการลงทุนออกจากพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากต้นทุนการผลิตในจีนที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ สมาพันธ์อุตสาหกรรมฮ่องกง (Federation of Hong Kong Industries) ได้ดำเนินการสำรวจสอบถามข้อมูลจากสมาชิกของสมาพันธ์ฯ ที่ไปลงทุนในเขตเศรษฐกิจดังกล่าว (Survey on Current Situation of and Outlook for Hong Kong Manufacturing Companies in the Pearl River Delta) สรุปผลได้ดังนี้

๑) ผู้ประกอบการฮ่องกงในการสำรวจทั้งหมดได้ตอบว่า ต้นทุนการผลิตในเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ลกำลังเพิ่มสูงขึ้นในปี ๒๕๕๖ โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๒ เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๕๕ และในจำนวนต้นทุนทั้งหมดที่เพิ่มสูงขึ้นนี้ เป็นการเพิ่มสูงขึ้นของค่าแรงงานมากที่สุดถึงร้อยละ ๑๐

๒) ค่าแรงงานในจีนที่เพิ่มสูงขึ้นนี้ เป็นปัญหาความท้าทายหลักของผู้ประกอบการ โดยนาย Stanley Lau รองประธาน Federation of Hong Kong Industries Deputy Chairman และประธาน Pearl River Delta Council ได้กล่าวให้ข้อมูลและความเห็นกับนิตยสาร Hong Kong Industrialist เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖ ว่า “การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจ

^{๑๐} เจ้า หวีฟาง รองผู้ว่าการมณฑลกว่างตุงได้กล่าวสุนทรพจน์ในงาน Hong Kong - Guangdong Business Environment Promotion and Project Matching Conference เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ที่ InterContinental Hotel Hong Kong.

สามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ลนับว่าเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วที่สุดในประเทศจีน ดังนั้น ต้นทุนการผลิตทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นแรงงาน ที่ดิน พลังงาน วัตถุดิบ จึงเติบโตสูงขึ้นไปด้วยตามเศรษฐกิจที่เติบโต นอกจากนี้ รัฐบาลจีนได้ให้ความสำคัญกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนจีนมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีนโยบายการเพิ่มค่าแรงงาน เพื่อสร้างสังคมที่สงบสุขและยังเป็นการเพิ่มอุปสงค์ภายในประเทศอีกด้วย”^{๑๑}

๓) ผลการสำรวจข้อมูลพบว่า ผู้ประกอบการฮ่องกงมากกว่าร้อยละ ๘๐ จะยังคงไม่ย้ายฐานการผลิตออกจากเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล โดยมีผู้ประกอบการฮ่องกงจำนวนร้อยละ ๙ ที่จะลดขนาดการผลิตพร้อมกับการย้ายการผลิตบางส่วนออกจากเขตเศรษฐกิจดังกล่าว ในขณะที่ผู้ประกอบการฮ่องกงอีกจำนวนร้อยละ ๗ จะยังคงขนาดการผลิตเท่าเดิมในเขตเศรษฐกิจดังกล่าวพร้อมกับเปิดสายการผลิตใหม่ในที่แห่งใหม่ โดยมีผู้ประกอบการฮ่องกงเพียงจำนวนร้อยละ ๒ เท่านั้นที่จะย้ายฐานการผลิตทั้งหมดของตนออกจากเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล

๔) ในส่วนของการย้ายฐานการผลิตออกจากเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล พบว่า เป็นการย้ายฐานการผลิตไปยังมณฑลตอนในของจีนและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ เวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย และพม่า เช่น ธุรกิจเสื้อผ้าและสิ่งทอของบริษัท Lever Style โดยนาย Stanley Szeto, Chairman and CEO ของบริษัทฯ เปิดเผยว่าได้ย้ายฐานการผลิตไปยังมณฑลเสฉวนของจีน และประเทศเวียดนาม เหตุผล คือ ค่าแรงงานเป็นสัดส่วนหลักในต้นทุนของบริษัทฯ จึงต้องย้ายไปที่ ๆ มีค่าแรงงานถูกกว่า เช่น เวียดนามมีค่าแรงงานถูกกว่าครึ่งหนึ่งของค่าแรงงานในเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล ซึ่งตรงกับผลการสำรวจที่พบว่า ร้อยละ ๖๕ ของผู้ที่ย้ายฐานการผลิต เห็นว่า ค่าแรงงานในที่ลงทุนแห่งใหม่ถูกกว่า ในขณะที่ร้อยละ ๕๐ เห็นว่า ที่ลงทุนแห่งใหม่จะมีจำนวนแรงงานให้อย่างเพียงพอ และร้อยละ ๓๐ เห็นว่า ที่ลงทุนแห่งใหม่มีนโยบายและมาตรการที่ให้สิทธิประโยชน์มากกว่า ในขณะที่ร้อยละ ๒๐ ย้ายฐานเพราะต้องการไปหาตลาดใหม่ และร้อยละ ๑๐ ต้องการได้โควตาการส่งออกจากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปของประเทศที่ตนไปลงทุน ในขณะที่ร้อยละ ๑๐ เห็นว่า ที่แห่งใหม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับอุตสาหกรรมอย่างรอบด้าน และร้อยละ ๕ ตอบว่า เป็นเพราะที่แห่งใหม่มีโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งที่ดีกว่า

๕) สำหรับผู้ประกอบการฮ่องกงที่จะไม่ย้ายฐานการผลิตออกจากเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยม ปากแม่น้ำเพิร์ล ได้ให้เหตุผลดังนี้ ร้อยละ ๕๘ เห็นว่า เขตเศรษฐกิจดังกล่าวมีการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนต่าง ๆ อย่างรอบด้านสำหรับภาคอุตสาหกรรม ในขณะที่ร้อยละ ๔๖ เห็นว่า เป็นเรื่องยากที่จะหาทำเลการตั้งโรงงานที่ไม่ไกลห่างจากฮ่องกง สำหรับเหตุผลอื่น ๆ ได้แก่ การไม่คุ้นเคยกับพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล (ร้อยละ ๓๓) การไม่เห็นว่า มีพื้นที่อื่นที่ดีกว่าเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล (ร้อยละ ๒๘) มีความตั้งใจที่จะยกระดับและการเปลี่ยนรูปแบบการลงทุน(ร้อยละ ๒๕) การขาดแคลนเงินทุนสำหรับการย้ายฐานการผลิต (ร้อยละ ๑๙) และการรู้สึกทางลบต่ออนาคตของบริษัทหากย้ายฐานการผลิต (ร้อยละ ๑๒)

^{๑๑} Stanley Lau, Deputy Chairman of Federation of Hong Kong Industries and Chairman of Pearl River Delta Council, *Hong Kong Industrialist*, “looking Beyond PRD”, p. 10.

๖) นาย Stanley Lau รองประธาน Federation of Hong Kong Industries และประธาน Pearl River Delta Council ได้กล่าวให้ข้อมูลและความคิดเห็นว่า ผู้ประกอบการฮ่องกงจะย้ายฐานการผลิตหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผลการประกอบการของแต่ละบริษัท อย่างไรก็ตาม ตนเห็นว่า ในภาพรวม เขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ลยังมีข้อได้เปรียบมากมาย ทั้งมีสายการผลิตที่มั่นคงและเชี่ยวชาญ มีระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ เครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจที่ได้รับการพัฒนามาเป็นระยะเวลานานแล้ว ดังนั้น จึงเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ประกอบการที่จะย้ายฐานไปยังพื้นที่อื่นที่มีระดับการพัฒนาที่น้อยกว่า ทั้งนี้ เห็นว่า การย้ายฐานการผลิตเพื่อแก้ปัญหาค่าแรงงานราคาแพงไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ถาวร โดยเห็นว่า ทำยที่สุดแล้ว ผู้ประกอบการในจีนจำเป็นต้องยกระดับการผลิตให้สูงขึ้นเพื่อเลื่อนไปสู่สายการผลิตในระดับบน (In the end, enterprises need to upgrade and move to the upper end of the production chain) ^{๑๒}

๓.๕ ความสัมพันธ์ไทย-ฮ่องกงในภาพรวม

ความสัมพันธ์ไทย-ฮ่องกงในภาพรวมนับว่าราบรื่นดีมาก ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศแรก ๆ ที่แสดงความเชื่อมั่นต่ออนาคตของฮ่องกงเมื่อกลับมาสู่ภายใต้การปกครองของจีนตามหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” (One Country, Two Systems) เมื่อปี ๒๕๔๐ สองฝ่ายมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง การเยือนที่สำคัญและล่าสุด ได้แก่ การเยือนฮ่องกงอย่างเป็นทางการของ น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ซึ่งได้พบหารือข้อราชการกับนาย Leung Chun-ying ผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกง เพื่อที่จะหาช่องทางกระชับและพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น สำหรับการเยือนไทยของบุคคลสำคัญของฝ่ายฮ่องกง ได้แก่ นาย Ambrose Lee รัฐมนตรีกระทรวงความมั่นคงระหว่างวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ - ๑ มีนาคม ๒๕๕๕ นาย John Tsang รัฐมนตรีกระทรวงการคลังระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๘ เมษายน ๒๕๕๕ และนาย Leung Chun-ying ผู้บริหารสูงสุดฮ่องกง (เป็นการส่วนตัว) ระหว่างวันที่ ๕ - ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างภาคประชาชนของสองฝ่ายอยู่ในระดับที่ดีมาก เนื่องจากมีความใกล้ชิดทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ประชาชนสองฝ่ายรู้จักและชื่นชอบกันและกันอย่างมาก โดยนิยมเดินทางไปมาหาสู่และท่องเที่ยวระหว่างกัน จากสถิติตัวเลขนักท่องเที่ยวจะเห็นได้ว่า สองฝ่ายจะเดินทางท่องเที่ยวระหว่างกัน เฉลี่ยปีละประมาณ ๕ แสนคน โดยมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางซ้ำปีละหลายครั้งด้วย ซึ่งนับเป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นข้อได้เปรียบในการดำเนินความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างกัน

ความตกลงที่สำคัญระหว่างไทยกับฮ่องกง ได้แก่ ความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางทูต หนังสือเดินทางราชการ และหนังสือเดินทางธรรมดา (ปี ๒๕๔๐) ความตกลงยกเว้นภาษีซ้อน (ปี ๒๕๔๘) และความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (ปี ๒๕๔๘) ส่วนร่างความตกลงที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ได้แก่ ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา

^{๑๒} Stanley Lau, Deputy Chairman of Federation of Hong Kong Industries and Chairman of Pearl River Delta Council, *Ibid.*, p. 11.

สนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน บันทึกความเข้าใจด้านวัฒนธรรม และ Letter of Intent ด้านการผลิต ภาพยนตร์ดิจิทัล

๓.๖ สถานะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย - ฮองกง

๓.๖.๑ การค้า

ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา ฮองกงเป็นคู่ค้าอันดับที่ ๙ ของไทย โดยการค้าไทย-ฮองกงในปี ๒๕๕๕ มีมูลค่า ๑๔,๘๒๘.๕๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๗๕) ปี ๒๕๕๔ มีมูลค่า ๑๔,๒๙๒.๑๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๓๘) และไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้ามาโดยตลอด

ตารางที่ ๑ ข้อมูลสรุปการค้าระหว่างไทย-ฮองกง

รายการ	มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐ			อัตรายายตัว (%)		
	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖ (ม.ค.-มี.ค.)	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖ (ม.ค.-มี.ค.)
มูลค่าการค้า	๑๔,๒๙๒.๑๕	๑๔,๘๒๘.๕๗	๔,๐๔๒.๐๗	๙.๓๘	๓.๗๕	๑๗.๖๕
การส่งออก	๑๑,๙๕๒.๕๔	๑๓,๐๙๗.๑๐	๓,๓๗๒.๙๒	๖.๒๕	๙.๕๘	๑๑.๑๘
การนำเข้า	๒,๓๓๙.๖๑	๑,๗๓๑.๔๗	๖๖๙.๑๕	๒๘.๗๓	-๒๕.๙๙	๖๖.๔๓
ดุลการค้า	๙,๖๑๒.๕๓	๑๑,๓๖๕.๖๓	๒,๗๐๓.๗๗	๑.๙๒	๑๘.๒๓	๒.๗๔

ที่มา ข้อมูลจากสำนักงานการค้าระหว่างประเทศ ณ เมืองฮองกง ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖.

๑) สินค้าส่งออกของไทยไปฮองกง ๑๐ อันดับแรก ได้แก่ (๑) เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (๒) เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ (๓) อัญมณีและเครื่องประดับ (๔) แผงวงจรไฟฟ้า (๕) เม็ดพลาสติก (๖) เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่น ๆ (๗) ข้าว (๘) อุปกรณ์กึ่งตัวนำทรานซิสเตอร์และไดโอด (๙) หม้อแปลงไฟฟ้าและส่วนประกอบ (๑๐) น้ำมันสำเร็จรูป

๒) สินค้าที่ไทยนำเข้าจากฮองกง ๑๐ อันดับแรก ได้แก่ (๑) เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ (๒) เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ (๓) เรือและสิ่งก่อสร้างลอยน้ำ (๔) เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (๕) เครื่องประดับ อัญมณี (๖) เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ (๗) ผ้าฝ้าย (๘) สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ (๙) นาฬิกาและส่วนประกอบ (๑๐) เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์

๓.๖.๑.๑ ศักยภาพของฮองกงในด้านการค้า ในฐานะเป็น “ช่องทาง” ในการเข้าสู่ตลาดจีน หรือเป็น “ฐาน” ในการสร้าง Brand awareness

เมื่อระหว่างวันที่ ๗ - ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ฮองกงได้มีการจัดงานมหกรรมอาหารและเครื่องต้นนานาชาติ หรือที่รู้จักกันในชื่อ “HOFEX” ขึ้นที่ Hong Kong Convention and Exhibition Centre โดยงานดังกล่าวเป็นงานมหกรรมอาหารที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก มีผู้ประกอบการด้านอาหารและเครื่องต้นร่วมออกบูธจำนวนกว่า ๑,๙๐๐ ราย จาก ๔๘ ประเทศ ทั่วโลก และสามารถดึงดูดผู้เที่ยวชมได้ถึง ๓๕,๐๐๐ ราย นายภูมิรัตน์ พิเลิศ

ผู้จัดการฝ่ายขาย (ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก) บริษัท อัมพลฟู้ดส์ โพรเซสซิง จำกัด (Ampol Food Processing Ltd.) ซึ่งเป็นผู้ผลิตกะทิขาวของประเทศไทยได้ให้ข้อมูลแก่ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกงว่า สินค้าเด่นที่บริษัท อัมพลฟู้ดส์ มุ่งผลักดันในงาน HOFEX คือ น้ำแกงพร้อมปรุงภายใต้แบรนด์ “รอยไทย” โดยนายภูมิรัตน์ฯ เปิดเผยว่า บริษัท อัมพลฟู้ดส์ มุ่งเจาะตลาดจีนโดยเลือกใช้อ่องกงเป็น “ช่องทาง” ในการเข้าสู่ตลาด กล่าวคือ การส่งออกสินค้า โดยเฉพาะสินค้าประเภทอาหารไปยังจีนมักประสบปัญหาในขั้นตอนการนำเข้า เนื่องจากจีนมีกฎระเบียบในรายละเอียดค่อนข้างมากและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย กอปรกับบริษัทในจีนนิยมเข้ามาจัดตั้งสำนักงานในฮ่องกงอยู่แล้ว บริษัท อัมพลฟู้ดส์จึงเลือกส่งออกสินค้ามายังฮ่องกง และให้บริษัทในฮ่องกงส่งออกต่อ (re-export) ไปยังจีน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาและอุปสรรคด้านกฎระเบียบได้ และมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นไม่มากเท่าไร แต่คุ้มค่ากับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการส่งออกไปจีนโดยตรง

นอกจากนี้ นายอรรถนพ พรหมสุรินทร์ ผู้จัดการทั่วไป บริษัท Betagro Public Company Limited (HK) ซึ่งเป็นบริษัทไทยที่ส่งออกเนื้อหมู เนื้อไก่ ไช้ไก่ และไส้กรอกจากประเทศไทยมายังฮ่องกง ได้กล่าวว่า ปีแรกที่เข้ามาเปิดตลาดในฮ่องกง บริษัทฯ ขายสินค้าได้น้อยมาก แต่แทนที่จะถอดใจ บริษัทฯ กลับมุ่งมั่นศึกษาตลาดฮ่องกงและพฤติกรรมผู้บริโภคอยู่หนึ่งปีเต็ม ในที่สุดจึงตัดสินใจร่วมธุรกิจกับบริษัทญี่ปุ่นและยกระดับสินค้าของบริษัทฯ ให้เป็นสินค้าระดับ premium ที่มุ่งเจาะตลาดบน (high-end market) ซึ่งปัจจุบัน สินค้าของบริษัทฯ ภายใต้แบรนด์ S Pure ประสบความสำเร็จและได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี นายอรรถนพฯ ชี้แจงถึงความสำคัญในการสร้างแบรนด์และความเชื่อมั่นในแบรนด์ให้กับสินค้าว่า การสร้างแบรนด์เป็นแนวทางในการผลักดันสินค้าอย่างยั่งยืน และบริษัทฯ เลือกสร้าง brand awareness ในตลาดฮ่องกงก่อน เนื่องจากมองว่า ฮ่องกงเป็นตลาดที่ผู้บริโภคมีกำลังซื้อสูงและให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์การจับตลาด premium ของแบรนด์ S Pure นอกจากนี้ ฮ่องกงยังเป็นเมืองที่มีความเป็นนานาชาติสูง การสร้าง brand awareness ในฮ่องกงจึงส่งผลในวงกว้าง ทั้งกับชาวฮ่องกงและนักท่องเที่ยวและชาวต่างชาติที่อาศัยในฮ่องกง ซึ่งจะช่วยให้บริษัทฯ สามารถต่อยอดในการขยายตลาดไปยังประเทศอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะตลาดจีน จึงอาจกล่าวได้ว่า แม้ฮ่องกงจะเป็นตลาดที่ค่อนข้างเล็ก หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่กลับเป็นตลาดที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันสินค้าไทยสู่ตลาดโลกได้

สรุปได้ว่า ฮ่องกงสามารถเป็น “ช่องทาง” ในการเข้าสู่ตลาดจีน หรือจะใช้อ่องกงเป็น “ฐาน” ในการสร้าง Brand awareness เพื่อเป็นก้าวแรกของการก้าวสู่ตลาดโลกได้อีกด้วย

๓.๖.๑.๒ การขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนของฮ่องกง

ปัจจุบัน ฮ่องกงไม่ได้มองเพียงตลาดประเทศไทย แต่กำลังมุ่งมองไปที่ตลาดอาเซียน ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่ด้วยจำนวนประชากรจำนวน ๖๐๐ ล้านคน โดยในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา ฮ่องกงได้พยายามที่จะขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน เนื่องจากเล็งเห็นถึงศักยภาพของตลาดอาเซียน ซึ่งกำลังรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ โดยในระหว่างการหารือราชการกับ น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ที่ฮ่องกง นาย Leung Chun-ying ผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกงได้หยิบยกเรื่องนี้เพื่อขอรับการสนับสนุนจากประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยได้แสดงความพร้อมที่จะสนับสนุนฮ่องกงให้เข้า

ร่วมเป็นสมาชิกความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน ทั้งนี้ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ รวมทั้งประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ อยู่ในระหว่างการศึกษาผลกระทบและการเจรจาที่เหมาะสมต่อการขอเข้าเป็นภาคีความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนของฮ่องกง

ในเรื่องนี้ นายธรรรงค์ พูลพิพัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า “นโยบายของไทยในเรื่องนี้ คือ สนับสนุนฮ่องกง เพราะไทยต้องการสนับสนุนเงินอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม การขอเข้าเป็นภาคีความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนของฮ่องกงนั้น ติดขัดอยู่ที่การคัดค้านของสิงคโปร์ ซึ่งเป็นคู่แข่งของฮ่องกง เนื่องจากทั้งสองมีลักษณะทางเศรษฐกิจที่เหมือนกัน คือ ธุรกิจการค้า (trading) โดยการเป็นพ่อค้าคนกลาง การทำธุรกิจภาคบริการ การเงินและการธนาคาร ดังนั้น สิงคโปร์ย่อมไม่พึงประสงค์ให้ฮ่องกงเข้ามาแข่งขันในเขตการค้าเสรีดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ล่าสุด อาเซียนได้พิจารณาให้จัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน-ฮ่องกงได้ ซึ่งต้องเริ่มต้นเจรจาใหม่หมด เท่ากับเป็นการประวิงเวลาฮ่องกงไม่ให้เข้าเขตการค้าเสรีอาเซียนได้รวดเร็ว ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการผลักดันของสิงคโปร์”^{๑๓}

๓.๖.๒ การลงทุน

ในปี ๒๕๕๕ ฮ่องกงลงทุนในไทยมากเป็นอันดับ ๕ รวมมูลค่า ๑๒,๘๖๔ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นภาคอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์โลหะ และภาคการบริการ โดยนักลงทุนฮ่องกงเห็นว่า ไทยมีข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงานที่มีคุณภาพ รวมทั้งเป็นประตู (Gateway) สู่อเซียน

๓.๖.๒.๑ การลงทุนโดยตรงในประเทศไทยจากฮ่องกงในปัจจุบัน

ในอดีต มีการลงทุนจากฮ่องกงในด้านเสื้อผ้าสำเร็จรูปและอุตสาหกรรมเบาเป็นหลัก ต่อมานักลงทุนฮ่องกงหันไปลงทุนในจีนมากขึ้น การลงทุนในไทยจึงลดลงมาโดยตลอด ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา (๒๕๕๑ - ๒๕๕๕) โครงการลงทุนจากฮ่องกงที่ได้รับอนุมัติให้การส่งเสริมมี ๑๑๕ โครงการ มูลค่า ๓๖,๖๙๘.๖ ล้านบาท อุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด ได้แก่

๑) กิจกรรมการบริการ เช่น กิจกรรมผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน กิจกรรมศูนย์จัดหาจัดซื้อชิ้นส่วนและผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศ (International Procurement Office - IPO) กิจกรรมสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค (Regional Operating Headquarters - ROH) กิจกรรมสนับสนุนการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Support Office)

๒) กิจกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น Hard Disk Drive Parts, Electronic Parts, Software

๓) กิจกรรมผลิตผลิตภัณฑ์โลหะและเครื่องจักร เช่น Mold and Die, Metal Parts การลงทุนจากฮ่องกงกว่าครึ่งเป็นการลงทุนของบริษัทข้ามชาติจากประเทศที่สาม เช่น ญี่ปุ่น หรือจีน ที่นำเงินลงทุนผ่านเข้ามาทางฮ่องกง

^{๑๓} ธรรรงค์ พูลพิพัฒน์, ผู้อำนวยการสำนักการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ให้สัมภาษณ์แก่ น.ส. เบญจมาศ ตันเวทยานนท์ รองกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ที่สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ.

ตารางที่ ๒ การลงทุนของฮ่องกงในปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕

หน่วย : ล้านบาท

	๒๕๕๔		๒๕๕๕	
	จำนวนโครงการ	มูลค่าการลงทุน	จำนวนโครงการ	มูลค่าการลงทุน
ยื่นคำขอ	๓๒	๑๓,๒๖๑	๗๒	๕๒,๖๗๘
ยื่นอนุมัติ	๑๙	๔,๕๑๘	๓๓	๑๒,๘๖๔

ที่มา: ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

๓.๖.๒.๒ ปัญหาอุปสรรคของการลงทุนฮ่องกงในไทย

๑) สำนักงานคณะกรรมการการลงทุนแห่งชาติ (Board of Investment of Thailand - BOI) เคยอนุมัติโครงการของบริษัท Hopewell ในกิจการบริการและสาธารณูปโภคมูลค่าการลงทุน ๕๖,๐๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๓ ซึ่งบริษัทมีปัญหามีปัญหาไม่สามารถดำเนินการตามโครงการได้ ต่อมารัฐบาลไทยได้ยกเลิกสัมปทานของบริษัทโฮปเวลล์ ทำให้บริษัทฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย และเรื่องยังไม่ยุติ กรณีของโฮปเวลล์ทำให้นักลงทุนฮ่องกงมีความรู้สึกว่าการดำเนินการของรัฐบาลไทยไม่มี ความโปร่งใส ขาดความชัดเจนของกฎระเบียบเกี่ยวกับธุรกิจ ทั้งนี้ นาย Raymond Hung รองประธาน The Hong Kong Chinese Importers' & Exporters' Association ได้สะท้อนข้อคิดเห็นนี้ว่า “ชาวฮ่องกงมองว่า การลงทุนใหญ่ ๆ ของฮ่องกงในประเทศไทยมักไม่ประสบความสำเร็จ โดยคิดว่า การไปลงทุนในประเทศไทยต้องมีเครือข่ายเส้นสายจึงจะสามารถประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ กฎระเบียบต่าง ๆ ก็ไม่ชัดเจน โปร่งใส หรืออาจมีการคอร์รัปชัน ในขณะที่นักธุรกิจฮ่องกงคุ้นเคยกับกฎระเบียบด้านการลงทุนที่ชัดเจนและตรงไปตรงมา เหมือนกับระบบของประเทศตะวันตก”^{๑๔}

๒) ปัญหาการเมืองภายใน เป็นปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน เช่น ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง และภาพข่าวการประท้วงในประเทศไทย ย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนฮ่องกงที่มีต่อประเทศไทย นอกจากนี้ ยังรวมถึงปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ซึ่งอาจส่งผลให้นักลงทุนฮ่องกงไม่มั่นใจที่จะเข้ามาลงทุน เนื่องจากกลัวว่า ธุรกิจจะได้รับความเสียหาย หากรัฐบาลไทยไม่มีมาตรการป้องกันหรือช่วยเหลือแก้ไขที่ตีพอ

๓) นอกจากนี้ ทั้งไทยและฮ่องกงอาจยังขาดความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโอกาสและศักยภาพในการลงทุนระหว่างกัน โดยประชาชนส่วนใหญ่ของสองฝ่ายยังคงติดภาพของกันและกัน

ในเรื่องการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สนุกสนาน อาหารอร่อย และสถานที่ช้อปปิ้งที่คุ้มค่า ในขณะที่ประชาชนส่วนน้อยที่เป็นนักธุรกิจที่เกี่ยวข้องเท่านั้นที่จะทราบถึงศักยภาพ

^{๑๔} Raymond Hung, Vice President, the Hong Kong Chinese Importers' & Exporters' Association ให้ข้อคิดเห็น เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๖ ในโอกาสที่ น.ส. เบลูจมาศ ดันเวทยานนท์ รองกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกงได้บรรยายสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยแก่นักธุรกิจฮ่องกง ซึ่งเป็นสมาชิกของ Hong Kong Chinese Importers & Exporters Association.

และสนใจที่จะแสวงหาและขยายโอกาสในการทำธุรกิจหรือการลงทุนระหว่างไทยกับฮ่องกง ทั้งนี้ นาย Cheung Ming Man, BBS รองเลขาธิการ The Hong Kong Chinese Importers' & Exporters' Association ให้ข้อคิดเห็นว่า “ชาวฮ่องกงมองว่า ประเทศไทยเป็นสถานที่พักผ่อนมากกว่าเป็นแหล่งลงทุน หากนักธุรกิจฮ่องกงคิดจะไปลงทุนในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็มักจะคิดถึงสิงคโปร์ เพราะมีกฎระเบียบที่โปร่งใสและระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพคล้ายคลึงกับฮ่องกง นอกจากนี้ เวียดนามและพม่าก็กำลังมาแรงในสายตาของนักธุรกิจฮ่องกง โดยเฉพาะพม่าซึ่งกำลังเปิดประเทศ มีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์ และพม่ายังเป็นทางเลือกของจีนในการเป็นทางออกสู่ทะเลอันดามันอีกด้วย”^{๑๕}

๓.๖.๓ การท่องเที่ยว

ไทยเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของชาวฮ่องกง ในปี ๒๕๕๕ นักท่องเที่ยวฮ่องกงเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย จำนวน ๔๗๒,๖๙๙ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ (๔๒๑,๑๒๖ คน) ร้อยละ ๑๒ นักท่องเที่ยวไทยเดินทางมาท่องเที่ยวฮ่องกง ๕๐๑,๗๕๙ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ (๔๘๐,๔๙๗ คน) ร้อยละ ๔

ตารางที่ ๓ รายได้ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวฮ่องกงปี ๒๕๕๕

วันพักเฉลี่ย (วัน)	%	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน	%	รายได้รวม (ล้านบาท)	%
๖.๑๖	๐.๒๑	๕,๑๙๐	๕.๓๓	๑๙,๓๔๑	๒๔

ที่มา : ข้อมูลสถิติจากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖.

ตารางที่ ๔ ลักษณะนักท่องเที่ยวฮ่องกงที่ไทยได้รับปี ๒๕๕๕

First Visit	%	Revisit	%	Free Independent Traveler	%	Group Tour	%	อายุ	อาชีพ
ร้อยละ ๑๘	๑๕.๘	ร้อยละ ๘๒	๑๓.๔๖	ร้อยละ ๗๙	๑๔.๓	ร้อยละ ๒๑	๑๒.๑๙	๓๕-๔๔ ปี ๔๕-๕๕ ปี	นักธุรกิจ นักวิชาชีพ

นายสรรเสริญ เจริญศรี รองผู้ว่าการ ด้านตลาดเอเชียและแปซิฟิกใต้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นว่า “นักท่องเที่ยวชาวฮ่องกงถือเป็นตลาดระดับกลางไปจนถึงระดับสูง และเป็นทุกกลุ่มวัยและอาชีพ รวมทั้งวัยรุ่น นักท่องเที่ยวชาวฮ่องกงมีการใช้จ่ายสูงในประเทศไทย ทั้งอาหาร ช้อปปิ้ง และสปา และในจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนทั้งหมดที่เดินทางไป

^{๑๕} Cheung Ming Man, BBS, Vice Secretary, the Hong Kong Chinese Importers' & Exporters' Association ให้ข้อคิดเห็น เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๖ ในโอกาสที่ น.ส. เบญจมาศ ดันเวทยานนท์ รองกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกงได้บรรยายสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยแก่นักธุรกิจฮ่องกง ซึ่งเป็นสมาชิกของ Hong Kong Chinese Importers & Exporters Association.

ประเทศไทยในปี ๒๕๕๕ จำนวน ๒.๗ ล้านคน มีนักท่องเที่ยวชาวฮ่องกง จำนวนมากถึง ๕ แสนคน”^{๑๖} นอกจากนี้ นาย Steve K.C. Huen ผู้อำนวยการบริหารของบริษัทนำเที่ยว EGL tours ซึ่งเป็นนำเที่ยวรายใหญ่อันดับ ๑ ของฮ่องกง ได้ให้ข้อมูลว่า “คนฮ่องกงนิยมเดินทางออกไปท่องเที่ยวในต่างประเทศ และปีละหลายครั้งด้วย ขณะนี้ นิยมเดินทางไปท่องเที่ยวที่ได้วันเป็นอันดับ ๑ รองลงมาคือ ประเทศไทยและญี่ปุ่น โดยปัจจุบัน ชาวฮ่องกงจะนิยมซื้อตั๋วเครื่องบินในราคาประหยัด แต่จะไปใช้จ่ายสูงในประเทศไทย โดยนิยมเข้าพักในโรงแรมระดับ ๔ - ๕ ดาว”^{๑๗}

ในขณะที่นางฐิติพร มณีเนตร ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประจำฮ่องกง ให้ข้อมูลด้วยว่า “ชาวฮ่องกงนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวที่ประเทศไทย และจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และชื่นชอบการท่องเที่ยวที่มีสิ่งดึงดูดใจที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ และตื่นตาตื่นใจ เช่น ร้านอาหารอร่อยที่เปิดใหม่ การไปถ่ายรูปงานแต่งงานในแหล่งท่องเที่ยวที่เพิ่งเปิดใหม่ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทย เราจะต้องมีมาตรการตั้งรับที่ดี การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวและการแก้ปัญหาการคดโกงและหลอกหลวงนักท่องเที่ยว เช่น แท็กซี่ไม่กมิตอร์ เป็นต้น”^{๑๘}

นอกจากนี้ ฮ่องกงสนใจที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (medical tourism) กับไทย โดย นาย Leung Chun-ying ผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกงได้หยิบยกประเด็นนี้ขึ้นหารือกับ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในระหว่างการหารือ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ที่ฮ่องกง ซึ่งนายกรัฐมนตรีของไทยได้แสดงความเห็นพ้องด้วยและจะหารือเกี่ยวกับวิธีการเพื่อขยายการท่องเที่ยวด้านนี้ร่วมกับผู้นำบริษัทท่องเที่ยวต่อไป เกี่ยวกับเรื่องนี้ นาย Raymond Hung รองประธาน The Hong Kong Chinese Importers' & Exporters' Association ได้มีข้อคิดเห็นที่สอดคล้องว่า “การรักษาพยาบาลในฮ่องกงมีค่าใช้จ่ายสูงมาก และฮ่องกงกำลังประสบปัญหาขาดแคลนแพทย์และพยาบาล ที่ผ่านมา ชาวฮ่องกงนิยมไปท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ที่ประเทศไทยในลักษณะไปตรวจเช็คสุขภาพ เช่น ๓ วัน ๒ คืน ก็จะทราบผลการตรวจสุขภาพ ซึ่งรวดเร็วและมีค่าใช้จ่ายถูกกว่าที่ฮ่องกง”^{๑๙}

^{๑๖} สรรเสริญ เจริญศรี รองผู้ว่าการ ด้านตลาดเอเชียและแปซิฟิกใต้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้ข้อคิดเห็นกับ น.ส. เบญจมาศ ตันเวทยานนท์ รองกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ในงาน Thailand Consumer Fair ๒๐๑๓ เพื่อขยายผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๖ ณ ห้างสรรพสินค้า Plaza Hollywood ที่ฮ่องกง.

^{๑๗} Steve K.C. Huen, Executive Director, EGL tours ของฮ่องกงให้ข้อคิดเห็นกับ น.ส. เบญจมาศ ตันเวทยานนท์ รองกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ในงาน Thailand Consumer Fair ๒๐๑๓ เพื่อขยายผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๖ ณ ห้างสรรพสินค้า Plaza Hollywood ที่ฮ่องกง.

^{๑๘} ฐิติพร มณีเนตร ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประจำฮ่องกง ให้ข้อคิดเห็นในระหว่างการประชุมที่ประเทศไทยประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๖.

^{๑๙} Raymond Hung, Vice President, the Hong Kong Chinese Importers' & Exporters' Association ให้ข้อคิดเห็น เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๖ ในโอกาสที่ น.ส. เบญจมาศ ตันเวทยานนท์ รองกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกงได้บรรยายสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยแก่นักธุรกิจฮ่องกง ซึ่งเป็นสมาชิกของ Hong Kong Chinese Importers & Exporters Association.

๓.๖.๔ แรงงาน

ฮ่องกงเป็นตลาดสำหรับแรงงานไทยในตำแหน่งอาชีพผู้ช่วยแม่บ้าน (ทำงานบ้าน) ซึ่งเป็นแหล่งที่สามารถสร้างรายได้ให้กับคนไทย โอกาสที่จะขยายตลาดแรงงานไทยในตำแหน่งผู้ช่วยแม่บ้านในฮ่องกงยังมีความเป็นไปได้สูง จากนโยบายเปิดกว้างของทางการฮ่องกงในการอนุญาตให้นำเข้าผู้ช่วยแม่บ้านต่างชาติ ทำให้จำนวนผู้ช่วยแม่บ้านต่างชาติในฮ่องกงที่เพิ่มขึ้นทุกปี ปีละไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ คน โดยเฉพาะเมื่อฮ่องกงกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aging Society) และต้องการผู้อนุบาลผู้สูงอายุ (care taker) กอรปกับนายจ้างฮ่องกงยังมีความต้องการจ้างแรงงานไทยมากกว่าชาติอื่น เนื่องจากชื่นชอบนิสัยใจคอที่อบอุ่นอารีและอาหารไทย แม้จะมีข้อจำกัดเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาจีนในการสื่อสาร

ณ สิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๕๕ มีแรงงานไทยที่ประกอบอาชีพผู้ช่วยแม่บ้านในฮ่องกงจำนวน ๒,๙๙๐ คน โดยนับเป็นอันดับ ๓ รองจากผู้ช่วยแม่บ้านจากฟิลิปปินส์ ซึ่งมีจำนวน ๑๕๕,๙๖๙ คน และอินโดนีเซียจำนวน ๑๔๙,๒๓๖ คน โดยฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียมีส่วนแบ่งในตลาดแรงงานดังกล่าวรวมกันประมาณร้อยละ ๙๗ ส่วนไทยมีส่วนแบ่งในตลาดเพียงร้อยละ ๑.๓ นอกจากนี้แรงงานไทยมีจำนวนลดน้อยลงทุกปี พิจารณาจากสถิติ ๕ ปีย้อนหลัง ดังนี้

ตารางที่ ๕ สถิติจำนวนแรงงานผู้ช่วยแม่บ้านต่างชาติ (Foreign Domestic Helpers) ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - พ.ศ. ๒๕๕๕

สัญชาติ	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
ฟิลิปปินส์	๑๒๔,๗๔๐	๑๒๙,๘๗๕	๑๓๗,๓๑๓	๑๔๔,๕๕๓	๑๕๕,๙๖๙
อินโดนีเซีย	๑๑๖,๐๘๐	๑๓๐,๔๔๘	๑๔๐,๙๔๑	๑๔๘,๑๕๓	๑๔๙,๒๓๖
ไทย	๔,๐๖๐	๓,๘๕๘	๓,๖๙๕	๓,๓๒๓	๒,๙๙๐
อื่นๆ	๓,๕๐๐	๓,๕๙๗	๓,๗๓๒	๓,๙๓๒	๔,๒๐๐
จำนวนรวม	๒๔๘,๓๘๐	๒๖๗,๗๗๘	๒๘๕,๖๘๑	๒๙๙,๙๖๑	๓๑๒,๓๙๕

ที่มา : ข้อมูลสถิติจากสำนักงานแรงงาน ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖.

แนวโน้มตลาดแรงงานไทยในฮ่องกง

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการขยายตลาดแรงงานผู้ช่วยแม่บ้าน ได้แก่

๑) ทักษะคติโดยทั่วไปของคนไทยและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับที่ยังเห็นว่าผู้ช่วยแม่บ้านเป็นแรงงานไร้ฝีมือ

๒) ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศของไทยไม่สนใจดำเนินการจัดส่งแรงงานไทยมาทำงานเป็นผู้ช่วยแม่บ้านในฮ่องกง รายที่เคยเป็นผู้บุกเบิกตลาดในระยะแรกประมาณ ๑๐ กว่ารายได้ยุติบทบาทไปเกือบทั้งหมดแล้ว คงเหลือเพียง ๒ ราย จึงทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการจ้างผู้ช่วยแม่บ้านไทยของนายจ้างฮ่องกงได้

๓) คนงานที่ต้องการไปทำงานต่างประเทศไม่สนใจที่จะมาทำงานในฮ่องกง เพราะขาดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสภาพการจ้างในฮ่องกงที่กฎหมายแรงงานให้ความคุ้มครองผู้ช่วยแม่บ้านต่างชาติเป็นอย่างดี ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ และพักอาศัยอยู่กับนายจ้าง นอกจากนี้ ยังไม่ต้องเสียค่าหัวแพงเมื่อเปรียบเทียบกับค่าหัวที่ต้องจ่ายในการเดินทางไปทำงานในประเทศอื่น

๔) ในประเทศไทยเอง ก็ยังขาดแคลนแรงงานในลักษณะผู้ช่วยแม่บ้าน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก การส่งเสริมให้ประชาชนมีการศึกษาที่สูงขึ้น เศรษฐกิจในประเทศอยู่ในสภาวะที่ดีกว่าในอดีต และแรงงานในกลุ่มนี้ประสงค์ที่จะทำงานในระบบโรงงานมากกว่าที่จะทำงานตามบ้าน เพราะทำงานเป็นเวลาและมีอิสระมากกว่า ดังนั้น ประเทศไทยจึงขาดแคลนแรงงานกลุ่มผู้ช่วยแม่บ้าน และต้องนำเข้าจากพม่า ลาว หรือกัมพูชา

๕) นอกจากนี้ นโยบายของไทยในปัจจุบัน คือ จะไม่สนับสนุนการส่งออกแรงงานกลุ่มไร้ฝีมือไปต่างประเทศ แต่จะสนับสนุนการส่งออกแรงงานในกลุ่มที่มีฝีมือ^{๒๐}

๓.๗ ความสำคัญทางเศรษฐกิจของฮ่องกงและนัยต่อไทย

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ฮ่องกง ซึ่งเป็นจุดที่ซีกโลกตะวันออกพบกับซีกโลกตะวันตก ได้มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจในภูมิภาคและของโลก ในฐานะที่ฮ่องกงเป็นเมืองท่าเสรี (Free Port) ที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของโลกในเชิงภูมิเศรษฐศาสตร์ ฮ่องกงจึงเป็นศูนย์กลางทางการค้าและการคมนาคมขนส่งแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออก พร้อม ๆ กับการเป็นเมืองท่าและทางออกทางทะเลของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณมณฑลทางชายทะเลด้านตะวันออกเฉียงใต้ของจีน เช่น มณฑลกว่างตุ้ง เป็นต้น

ฮ่องกงมีบทบาทสำคัญในการเป็นจุดเชื่อมต่อทางธุรกิจระหว่างจีนกับต่างประเทศ หรือที่เรียกว่า “พ่อค้าคนกลาง” โดยเฉพาะนับตั้งแต่จีนเปิดประเทศและปฏิรูปเศรษฐกิจตลอดระยะเวลา ๓๐ ปีที่ผ่านมา เมื่อโลกตะวันตกและประเทศต่าง ๆ ต้องการค้าขายหรือเข้าไปลงทุนในจีน ก็ต้องอาศัยฮ่องกงเข้าสู่จีน เหตุผลที่ฮ่องกงเป็นจุดที่ชาวตะวันตกใช้เป็นฐานในการเข้าไปสู่จีน เนื่องจากฮ่องกงมีระบบเศรษฐกิจและระบบกฎหมายที่เสรีแบบตะวันตก มีความเป็นมืออาชีพในด้านการตลาดระหว่างประเทศ มีความพร้อมในเรื่องบุคลากรและทีมงานสนับสนุนในทุกด้าน มีความพร้อมในเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศ มีระบบกฎหมายและระบบการเรียกเก็บภาษีที่ต่ำและเรียบง่าย ฮ่องกงเป็นจุดที่นักลงทุนจากต่างประเทศมีความสบายใจที่จะพำนักอาศัยเพื่อเป็นฐานในการเข้าไปทำงานในจีน ฮ่องกงมีความเข้าใจในความคิดของชาวตะวันตกและมีความเข้าใจจีนด้วย ทั้งในเรื่องภาษาและวัฒนธรรมในการทำธุรกิจ รวมทั้งมีเครือข่ายในการติดต่อค้าขายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกับจีนมาเป็นเวลาช้านาน ดังที่นาย William Chui ผู้อำนวยการฝ่ายต่างประเทศและความสัมพันธ์กับจีนแผ่นดินใหญ่จากหน่วยงาน Hong Kong Trade Development Council (HKTDC) ให้ข้อคิดเห็นโดยสรุปว่า “ฮ่องกงเป็นส่วนหนึ่งของจีน แต่เราอยู่นอกจีน (We are part of

^{๒๐} พีรพัฒน์ พรศิริเลิศกิจ ผู้ตรวจราชการกระทรวงแรงงาน ให้ข้อมูลในระหว่างการประชุมหารือระหว่างคณะผู้ตรวจราชการแรงงานกับกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ที่สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง.

China, but we are out of China)”^{๒๑} และแม้ฮ่องกงในปัจจุบันจะกลับคืนเป็นของจีนแล้ว แต่ยังคงมีอิสระในการดำเนินธุรกิจอย่างเสรีเป็นของตนเอง ภายใต้หลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ”

ตลอดระยะเวลา ๓๐ ปีที่ผ่านมา เมื่อจีนต้องการเปิดประเทศสู่โลกภายนอก จีนก็ประสงค์จะเรียนรู้จากฮ่องกง รวมทั้งอาศัยพึ่งพาหรือใช้ประโยชน์จากประสบการณ์และความเชี่ยวชาญต่าง ๆ ของฮ่องกง ทั้งบุคลากรและระบบการบริการจัดการที่ดีในการทำธุรกิจ ความน่าเชื่อถือและความสามารถในการแข่งขันของฮ่องกง รวมทั้งเครือข่ายทั้งทางโลจิสติกส์และเครือข่ายทางธุรกิจ ตลอดจนภาพลักษณ์และชื่อเสียงที่ดีของฮ่องกงในการนำเงินไปสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจกับต่างประเทศ โดยเฉพาะเมื่อจีนประสบความสำเร็จในการเปิดประเทศและพัฒนาเศรษฐกิจ จนปัจจุบันจีนมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับ ๒ ของโลก รัฐบาลจีนก็เริ่มสนับสนุนให้วิสาหกิจและบริษัทของจีนออกไปลงทุนในต่างประเทศ ตามนโยบาย “ก้าวออกไป” หรือ “Go Global” ซึ่งบทบาทของฮ่องกงในฐานะที่เป็นประตูขาออกทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจีน ก็จะมีทวีความสำคัญยิ่งขึ้นตามไปด้วย ดังเช่นที่นาย Jack So ประธาน Hong Kong Trade Development Council (HKTDC) กล่าวว่า “ขณะนี้ มณฑลต่าง ๆ ในจีนได้พากันวิ่งมาหาฮ่องกง เพื่อขอให้เราเป็นหุ้นส่วนในการพาพวกเขาออกไปค้าขายและลงทุนกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และเรากำลังยกระดับและปรับบทบาทตนเอง จากพ่อค้าคนกลางไปสู่การเป็นเวที (platform) สำหรับการทำธุรกิจในทุกด้านระหว่างจีนกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก”^{๒๒}

ฮ่องกงมีนัยความสำคัญทางเศรษฐกิจต่อประเทศไทย เนื่องจากฮ่องกงมีศักยภาพที่จะเป็นประตูสู่จีน ทั้งในด้านการค้าและการลงทุน โดยประเทศไทยสามารถอาศัยสิทธิประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่ฮ่องกงได้รับจากจีนเป็นพิเศษภายใต้ข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจจีน - ฮ่องกง (Closer Economic Partnership Arrangement – CEPA) ทั้งในเรื่องการเคลื่อนย้ายสินค้า ทุน แรงงาน และบริการอย่างเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ลในมณฑลกว่างตุ้ง แม้ว่าในปัจจุบันจะมีกระแสว่า นักลงทุนฮ่องกงในเขตเศรษฐกิจดังกล่าวกำลังเริ่มทยอยย้ายฐานการลงทุนออกจากพื้นที่ดังกล่าวบ้างแล้ว เนื่องจากต้นทุนการผลิตในจีนที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะค่าแรงงาน แต่ก็พบว่า เป็นการย้ายฐานออกของการลงทุนประเภทอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานจำนวนมาก (labour-intensive industry) ในขณะที่นักธุรกิจฮ่องกงส่วนใหญ่ยังคงตัดสินใจที่จะยังคงธุรกิจอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว โดยยกระดับการลงทุนของตนให้สูงขึ้น ทั้งในเรื่องของเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยจะเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ การลงทุนในธุรกิจภาคบริการที่ทันสมัย ตลอดจนการลงทุนด้านการเงินและการธนาคาร เนื่องจากเห็นว่า พื้นที่ดังกล่าวมีสายการผลิตที่มั่นคงและเชี่ยวชาญ มีระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ เครือข่ายข้อมูลทางธุรกิจที่ได้รับการพัฒนามาเป็น

^{๒๑} William Chui ผู้อำนวยการฝ่ายต่างประเทศและความสัมพันธ์กับจีนแผ่นดินใหญ่จากหน่วยงาน Hong Kong Trade Development Council (HKTDC) กล่าวในงานเลี้ยงอาหารกลางวัน (Working Lunch) กับนายจักรี ศรีชวนะ กงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ ที่ฮ่องกง.

^{๒๒} Jack So ประธาน Hong Kong Trade Development Council (HKTDC) กล่าวในระหว่างการหารือ (Working Lunch) กับนายจักรี ศรีชวนะ กงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ ที่ฮ่องกง.

ระยะเวลานานแล้ว หากย้ายฐาน ก็อาจไม่คุ้มกับการที่จะต้องไปปรับตัวในที่แห่งใหม่ และที่สำคัญคือพื้นที่ดังกล่าวได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเต็มที่จากทั้งรัฐบาลจีนและรัฐบาลฮ่องกง^{๒๓}

นอกจากนี้ ประเทศไทยก็ต้องการการลงทุนจากฮ่องกง ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนโดยฮ่องกงหรือฮ่องกงชักชวนหรือร่วมกับจีนหรือประเทศอื่น ๆ มาลงทุนในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ ที่ประเทศไทยต้องการระดมเงินทุนและการลงทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมของประเทศครั้งใหญ่ จำนวน ๒.๒ ล้านล้านบาท ซึ่งฮ่องกงเป็นทั้งแหล่งระดมเงินทุนเนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางการเงินและการธนาคารของโลก มีความเชี่ยวชาญในเรื่องระบบการขนส่งและคมนาคม และมีความสามารถในการระดมการลงทุนจากบริษัทข้ามชาติที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่ฮ่องกง ทั้งนี้ การที่ประเทศไทยกำลังก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะกลายเป็นตลาดขนาดใหญ่ด้วยประชากรประมาณ ๖๐๐ ล้านคนในปี ๒๕๕๘ รวมทั้งจะมีการลงทุนการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมต่าง ๆ ภายใต้โครงการส่งเสริมการเชื่อมโยงภายในอาเซียน (ASEAN Connectivity) ก็นับเป็นปัจจัยดึงดูดความสนใจและความร่วมมือทางเศรษฐกิจจากฮ่องกงได้เป็นอย่างดี เห็นได้จาก การที่ปัจจุบันฮ่องกงกำลังดำเนินความพยายามที่จะขอเข้าร่วมความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - จีน โดยในระหว่างการหารือข้อราชการกับ น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ที่ฮ่องกง นาย Leung Chun-ying ผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกงได้หยิบยกเรื่องนี้เพื่อขอรับการสนับสนุนจากประเทศไทย

๓.๘ การวิเคราะห์ SWOT สถานะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-ฮ่องกง

ตารางที่ ๖ วิเคราะห์ SWOT สถานะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-ฮ่องกง

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none"> - มีพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนมีความใกล้ชิดมาก - ฮ่องกงยังคงเป็นประตูทางเศรษฐกิจที่สำคัญ (reliable gateway) ของจีน จึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นประตูสู่จีนสำหรับประเทศไทย ในขณะที่ประเทศไทยก็ตั้งอยู่ที่ใจกลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และมีความเหมาะสมที่จะเป็นประตูสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำหรับฮ่องกง - มีศักยภาพที่จะร่วมมือทางเศรษฐกิจใน ๕ ด้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - ฮ่องกงได้สิทธิพิเศษจากจีนในการเคลื่อนย้ายสินค้า ทู และแรงงานอย่างเสรีภายใต้กรอบข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจจีน-ฮ่องกง (CEPA) - ประเทศไทยและอาเซียนกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะเป็นเขตเศรษฐกิจขนาดใหญ่ด้วยประชากรประมาณ ๖๐๐ ล้านคน

^{๒๓} Stanley Lau, Federation of Hong Kong Industries Deputy Chairman and Pearl River Delta Council Chairman, *Hong Kong Industrialist*, “looking Beyond PRD” (May ๒๐๑๓), p. 10.

ได้แก่ (๑) การค้า (๒) การเงินและ การธนาคาร (๓) โลจิสติกส์ (๔) อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ และวัฒนธรรม (๕) การท่องเที่ยว	
จุดอ่อน - ปัญหาเสถียรภาพของประเทศไทยโดยเฉพาะ การเมืองภายใน รวมทั้งปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรง และอาจเกิดขึ้นอีก ในอนาคต เช่น อุทกภัย - ปัญหาการขาดข้อมูลและความเข้าใจที่ถูกต้อง และต่อเนื่องระหว่างกันในเรื่องศักยภาพและโอกาสสำหรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน	อุปสรรค - การเติบโตใหญ่ของจีน โดยเฉพาะเมืองใหญ่ต่าง ๆ ของจีน เป็นคู่แข่งของฮ่องกง เช่น นครเซี่ยงไฮ้ ทั้งนี้ ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทย สามารถติดต่อค้าขายหรือลงทุนโดยตรงกับจีน โดยอาจไม่พิจารณาที่จะมาติดต่อผ่านหรือใช้ ฮ่องกงในการเป็นฐานเข้าไปสู่จีน ในขณะที่ ความเข้มแข็งและสมรรถนะของเมืองใหญ่ต่าง ๆ ของจีน ที่เพิ่มสูงขึ้น ก็อาจทำให้ลดการพึ่งพาฮ่องกง ในการนำเงินไปสู่การลงทุนกับ ประเทศต่าง ๆ

๓.๘.๑ จุดแข็ง (Strengths)

๑) มีพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐที่ดีมาก ไม่เคยมีข้อขัดแย้งหรือบาดหมางใด ๆ ในประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์ และเมื่อฮ่องกงกลับคืนจากอังกฤษสู่การปกครองของจีนในปี ๒๕๔๐ ประเทศไทยก็เป็นประเทศแรก ๆ ที่ประกาศสนับสนุนและให้ความเชื่อมั่นต่อฮ่องกงในเรื่องหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ”

ไทยและฮ่องกงมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ ล่าสุดนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้เยือนฮ่องกงอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และในระหว่างการเยือนดังกล่าว สองฝ่ายยังได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการกระชับความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจระหว่างไทย - ฮ่องกง (Cooperative Arrangement between the Government of Thailand and Hong Kong SAR on Strengthening Trade and Economic Relations) ด้วย ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวทางการร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและฮ่องกง เพื่อปูทางไปสู่การกระชับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป

นอกจากนี้ บุคคลระดับสูงของฮ่องกงก็เยือนไทยอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในลักษณะอย่างเป็นทางการและในลักษณะส่วนตัว อาทิ นาย Ambrose Lee รัฐมนตรีกระทรวงความมั่นคงระหว่างวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ - ๑ มีนาคม ๒๕๕๕ นาย John Tsang รัฐมนตรีกระทรวงการคลังระหว่างวันที่ ๒๖-๒๘ เมษายน ๒๕๕๕ และ นาย Leung Chun-ying ผู้บริหารสูงสุดฮ่องกง (เป็นการส่วนตัว) ระหว่างวันที่ ๕-๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนอยู่ในระดับที่ดีมาก คนไทยและคนฮ่องกงมีทัศนคติที่ดีต่อกันและมีความชื่นชอบกันและกันสูงมาก นิยมเดินทางไปท่องเที่ยวระหว่างกัน จากสถิติตัวเลขนักท่องเที่ยวจะเห็นได้ว่า สองฝ่ายจะเดินทางท่องเที่ยวระหว่างกัน เฉลี่ยปีละ

ประมาณ ๕ แสนคน โดยมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางซ้ำปีละหลายครั้งด้วย ซึ่งปัจจัยนี้เป็นพื้นฐานที่มั่นคงในการที่ประชาชนสองฝ่ายจะพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างกัน

๒) จากวิสัยทัศน์ของรัฐบาลฮ่องกงที่จะยกขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของฮ่องกงให้สูงขึ้น โดยจะมุ่งให้ความสำคัญไปที่สาขาที่มีศักยภาพ จำนวน ๕ ด้าน ได้แก่ (๑) การค้า (๒) การเงินและการธนาคาร (๓) โลจิสติกส์ (๔) อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (๕) การท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยเช่นกัน ดังนั้น เศรษฐกิจจำนวน ๕ สาขาดังกล่าว จึงเป็นจุดแข็งของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับฮ่องกง

๓) ฮ่องกงมีพื้นที่ชายแดนติดกับจีนแผ่นดินใหญ่ในเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีพื้นที่รวมกันประมาณ ๑ ใน ๕ ของจีน และมีประชากรกว่า ๔๐๐ ล้านคน หรือประมาณ ๑ ใน ๓ ของประชากรจีนทั้งหมด จึงนับเป็นเขตเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพ ฮ่องกงยังคงมีความสำคัญในฐานะเป็นประตูทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจีน และทั้งรัฐบาลจีนและรัฐบาลฮ่องกงได้มีนโยบายที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างกัน โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล และจะขยายพื้นที่ความร่วมมือนี้ไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศจีนด้วย ในขณะที่ประเทศไทยก็ตั้งอยู่ที่ใจกลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางและเป็นประตูสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำหรับฮ่องกง ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อื่น ๆ จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีความพร้อมมากกว่าในเรื่องการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาค ทั้งในด้านเครือข่ายการคมนาคมขนส่ง ทรพยากรทั้งทางธรรมชาติและบุคลากร ระบบการเมืองที่เสรีและเป็นประชาธิปไตย สภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และประชาชนที่เป็นมิตร

๓.๘.๒ โอกาส (Opportunities)

๑) การที่ฮ่องกงได้สิทธิพิเศษจากจีนในการเคลื่อนย้ายสินค้า ทุน และแรงงานอย่างเสรีภายใต้กรอบข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจจีน-ฮ่องกง (CEPA) เป็นโอกาสสำหรับประเทศไทย และฮ่องกงที่จะเพิ่มพูนและขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนระหว่างกัน โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล แถบมณฑลกวางตุ้ง ซึ่งเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจที่ทั้งรัฐบาลจีนและรัฐบาลฮ่องกงฮ่องกงได้พยายามร่วมกันที่จะสนับสนุนการพัฒนาอย่างเต็มที่ ล่าสุด คือ เขตพื้นที่เศรษฐกิจเฉียนไห่ ที่เมืองเซินเจิ้น มณฑลกวางตุ้ง โดยจะให้เป็นที่จุดพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ในเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล ประกอบด้วยศูนย์กลางการเงินและการธนาคาร อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมบันเทิงและเทคโนโลยี ศูนย์กลางทางการค้า โลจิสติกส์ และการขนส่งสินค้าที่ทันสมัย^{๒๔} ดังนั้น จึงเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยในด้านการค้าและการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจดังกล่าว โดยสามารถจับมือกับฮ่องกงที่จะเป็นประตูสู่จีน

๒) ประเทศไทยเป็นสมาชิกอาเซียน ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่ด้วยจำนวนประชากรประมาณ ๖๐๐ ล้านคน นอกจากนี้ อาเซียนกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการรวมตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่เป็นโอกาสทางเศรษฐกิจ ทั้งในด้านการค้า การลงทุน และ

^{๒๔} เอกสารการบรรยายสรุปให้แก่คณะกงสุลต่างประเทศ ประจำฮ่องกง ซึ่งเดินทางไปทัศนศึกษาเขตเศรษฐกิจเฉียนไห่ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ จัดโดย Office of Commissioner of Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China in Hong Kong Special Administrative Region.

ภาคบริการต่าง ๆ ซึ่งเป็นความเชี่ยวชาญของฮ่องกง ทั้งนี้ ในระหว่างการหารือระหว่างนายกรัฐมนตรีของไทยกับผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกง เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ที่ฮ่องกง ฝ่ายฮ่องกงได้แสดงความสนใจเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างจีนกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะความเชื่อมโยงกับท่าเรือต่าง ๆ และฮ่องกงประสงค์จะถ่ายทอดความเชี่ยวชาญของฮ่องกงในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการเป็นฐานการลงทุนของบริษัทต่างชาติแก่ฝ่ายไทยด้วย ^{๒๕}

๓.๘.๓ จุดอ่อน (Weaknesses)

๑) ฮ่องกงอาจขาดความเชื่อมั่นต่อเสถียรภาพของประเทศไทยในบางครั้ง โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศไทยประสบปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายใน ตลอดจนอาจไม่มั่นใจที่จะมาลงทุนหรือท่องเที่ยว เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัย หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติครั้งใหญ่ เช่น สึนามิ เป็นต้น

๒) ภาคเอกชนของไทยและฮ่องกงอาจจะยังขาดข้อมูลและความเข้าใจที่ถูกต้อง และต่อเนื่องเกี่ยวกับสถานะ ศักยภาพ โอกาส และแนวโน้มนโยบายต่าง ๆ ล่าสุดของภาครัฐบาลสำหรับการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างกัน

๓.๘.๔ อุปสรรค (threats)

การเติบโตใหญ่ของจีน โดยเฉพาะเมืองใหญ่ต่าง ๆ ของจีน เป็นคู่แข่งของฮ่องกง เช่น นครเซี่ยงไฮ้ นครกว่างโจว นครคุนหมิง นครฉงชิ่ง ทั้งนี้ ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยสามารถติดต่อค้าขายหรือลงทุนโดยตรงกับจีน โดยอาจไม่พิจารณาที่จะมาติดต่อผ่านหรือใช้ฮ่องกงในการเป็นฐานเข้าไปสู่จีน ในขณะที่ความเข้มแข็งและสมรรถนะของเมืองใหญ่ต่าง ๆ ของจีนที่เพิ่มสูงขึ้น ก็อาจทำให้ลดการพึ่งพาฮ่องกงในการนำเงินไปสู่การลงทุนกับประเทศต่าง ๆ

^{๒๕} รายงานผลการเยือนสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) และเขตบริหารพิเศษฮ่องกงของนายกรัฐมนตรี, หนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ที่ กต ๑๓๐๕/๖๐๘ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖.

บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๔.๑ สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาอาจสรุปได้ดังนี้

๔.๑.๑ จากวิสัยทัศน์ของรัฐบาลฮ่องกง ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (The Hong Kong ๒๐๓๐ : Planning Vision and Strategy) พบว่า ฮ่องกงกำลังพัฒนายกระดับขีดความสามารถและปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของตนเองให้สูงขึ้น โดยจะมุ่งไปสู่เศรษฐกิจที่ใช้ทักษะที่สูงขึ้น (high skill) เทคโนโลยีที่สูงขึ้น (high technology) และการบริการที่เพิ่มมูลค่าที่สูงขึ้น (high value-added services) ในเศรษฐกิจ จำนวน ๕ สาขาหลัก ได้แก่ (๑) การเงินและธุรกิจภาคบริการ (๒) การค้า (๓) โลจิสติกส์ (๔) อุตสาหกรรมพิเศษ และอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (๕) การท่องเที่ยว ดังนั้น หากประเทศไทยประสงค์จะพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับฮ่องกง ก็ควรที่จะพิจารณาเตรียมตัวแนวทางความร่วมมือไปในทิศทางและสาขาเศรษฐกิจดังกล่าว

๔.๑.๒ การที่ฮ่องกงมีการเชื่อมโยงและเกาะติดทางเศรษฐกิจกับจีนถือเป็นข้อได้เปรียบเป็นโอกาส และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งของฮ่องกงในการรักษาและสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของฮ่องกง และยังเป็นประโยชน์ของประเทศไทยด้วย เนื่องจากฮ่องกงยังคงมีศักยภาพที่จะเป็นประตูทางเศรษฐกิจที่น่าเชื่อถือได้ (reliable gateway) ของไทยสู่จีน เพราะฮ่องกงมีความใกล้ชิดกับจีนมากในฐานะเป็นเขตบริหารพิเศษของจีน และได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจจากจีน เช่น ข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจจีน-ฮ่องกง นอกจากนี้ นโยบายของรัฐบาลฮ่องกงล่าสุด คือ การมุ่งขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับจีน ไม่เพียงเฉพาะเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล แต่จะขยายพื้นที่ความร่วมมือให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศจีนด้วย ดังนั้น การค้าขายและลงทุนกับฮ่องกง เพื่อเป็นสะพานเชื่อมไปสู่จีน จึงเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับฮ่องกง

๔.๑.๓ ในฐานะที่ฮ่องกงมีความเชี่ยวชาญและเป็นศูนย์กลางทางการเงินและการธนาคารของโลก จึงมีบทบาทสำคัญในความสามารถของฮ่องกงที่จะเป็นแหล่งระดมเงินทุนให้กับประเทศไทย รวมทั้งการระดมที่มบริษัทหรือบริษัทข้ามชาติรายใหญ่ที่จะเข้ามาลงทุนในโครงการก่อสร้างและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานในประเทศไทย อาทิ ระบบคมนาคมขนส่งต่าง ๆ ทั้งถนน ระบบราง ระบบรถไฟฟ้า ระบบรถไฟความเร็วสูง ระบบการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก รวมทั้งการลงทุนจากต่างประเทศ

๔.๑.๔ ประชาชนชาวไทยและชาวฮ่องกงมีความรู้ความเข้าใจกันและกันในฐานะที่เป็นต่างฝ่ายต่างเป็นแหล่งสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและท่องเที่ยว โดยภาพลักษณ์ของฮ่องกงในสายตาของชาวไทย คือ แหล่งช้อปปิ้งและอาหารจีนที่อร่อย ในขณะที่ชาวฮ่องกงมองประเทศไทยว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่อยู่ไม่ไกล ค่าใช้จ่ายไม่สูง แหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย แหล่งช้อปปิ้ง สปา และอาหารไทย

มีรสชาติอร่อยถูกใจ อย่างไรก็ตาม ประชาชนสองฝ่ายอาจยังขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือขาดความสนใจเกี่ยวกับโอกาสและศักยภาพในการค้าขายและการลงทุนระหว่างกัน

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

๔.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ส่งเสริมการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลสองฝ่ายอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีของความร่วมมือระหว่างสองฝ่าย

๒) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนกับประชาชนต่อไป โดยเฉพาะในระดับเยาวชนและการแลกเปลี่ยนการศึกษาระหว่างกัน เพื่อเป็นพื้นฐานของการสร้างความเข้าใจระหว่างกัน และนำไปสู่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกันอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งต่อไป

๓) ส่งเสริมและขยายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับฮ่องกง อย่างมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน

- ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นประตูทางเศรษฐกิจหรือเป็นฐานที่มั่น (hub) สำหรับฮ่องกงสู่อาเซียน โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ CLMV (Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam) เพื่อรองรับการย้ายหรือกระจายฐานการผลิตของฮ่องกงออกจากเขต Pearl River Delta ในช่วงปัจจุบัน เฉกเช่นเดียวกับที่ฮ่องกงได้เคยแสดงบทบาทเป็นประตูทางเศรษฐกิจสำหรับประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ในการเข้าไปค้าขายและลงทุนในจีนตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ ค.ศ. ๑๙๘๐ เป็นต้นมา

๔.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

๑) ในด้านการค้าและการลงทุน ประเทศไทยควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนและผู้ประกอบการไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในห่วงโซ่การค้าและการลงทุน (Supply Chain) ระหว่างฮ่องกงกับจีน โดยควรเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ทักษะที่สูงขึ้น (high skill) เทคโนโลยีที่สูงขึ้น (high technology) และการบริการที่เพิ่มมูลค่าที่สูงขึ้น (high value-added services) ตามนโยบายที่ปรากฏในวิสัยทัศน์ของรัฐบาลฮ่องกง และควรเป็นสาขาที่ประเทศไทยมีความถนัดและ ความเชี่ยวชาญ ได้แก่

- สินค้าเกษตร สินค้าอาหารแปรรูป อุตสาหกรรมการเกษตร การผลิตอาหารต่าง ๆ ที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ เพื่อตอบสนอง food security และ food safety ในฮ่องกงและต่อเนื่องเข้าสู่ตลาดจีน โดยควรมุ่งเน้นเรื่องมาตรฐานของสินค้า มีความสร้างสรรค์ หรือการมีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มุ่งไปยังกลุ่ม high-ends มากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อการใช้ชีวิตของประชาชน ชาวฮ่องกงและชาวจีนในเขตพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งมีมาตรฐานการใช้ชีวิตและรายได้ที่สูงขึ้นมาก

- อุตสาหกรรมอุปกรณ์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ยังมีโอกาสเติบโตอย่างต่อเนื่องเพราะอุปสงค์ของโลกในเรื่องการใช้อุปกรณ์สื่อสาร IT ทั้งหลายยังคงมีแนวโน้มเจริญเติบโตสูงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การผลิตและส่งออกสินค้ากลุ่มนี้ของไทยไปฮ่องกงเพื่อเข้าสู่กระบวนการเพิ่มมูลค่าและการผลิตในจีน ยังคงมีโอกาสเติบโตอย่างต่อเนื่องต่อไป

- สินค้าเครื่องประดับและอัญมณีของไทยมีอัตราการส่งออกไปฮ่องกงที่เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากความนิยมสูงในเรื่องงานฝีมือของคนไทย ทั้งนี้ ปัจจุบันชาวฮ่องกงกำลังชื่นชอบเครื่องไทยอย่างมาก

๒) โดยที่ฮ่องกงมีความโดดเด่นในเรื่องการเป็นตลาดระหว่างประเทศ เป็นเมืองท่าเสรี และยังมีระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าเข้าสู่จีน รวมทั้งกระจายสินค้าไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น นักธุรกิจและผู้ประกอบการไทยควรใช้ประโยชน์จากฮ่องกงในเรื่องการเป็นจุดส่งออกสินค้าไทยเข้าสู่ตลาดจีนและกระจายไปทั่วโลก นอกจากนี้ รัฐบาลฮ่องกงได้มีนโยบายส่งเสริมผลักดันอย่างต่อเนื่องให้ฮ่องกงเป็นศูนย์กลางทางการค้าด้วยการจัดงานแฟร์แสดงสินค้าต่าง ๆ ระหว่างประเทศ ดังนั้น หากผู้ประกอบการหรือภาคเอกชนไทยไปเข้าร่วมออกบูธงานแสดงสินค้าในฮ่องกง จะเป็นโอกาสและเวทีในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สินค้า (brand awareness) โดยจะได้พบกับลูกค้าหรือคู่ลงทุนใหม่ ๆ ทั้งในเอเชียและจากทั่วโลก ตลอดจนจะได้ศึกษาหาข้อมูลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับผู้ที่มาออกบูธด้วยกันจากประเทศต่าง ๆ เพื่อนำกลับมาพัฒนาปรับปรุงธุรกิจของตนเอง ทั้งนี้ งานแฟร์สินค้าในฮ่องกงที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการไทย ได้แก่ งานแฟร์อาหารและเครื่องดื่มนานาชาติ งานแฟร์เครื่องหนัง งานแฟร์สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ งานแฟร์เครื่องประดับและอัญมณี งานแฟร์ของเล่นและเกมส์ งานแฟร์เครื่องสำอางค์และสปา งานแฟร์เสื้อผ้าและชุดชั้นใน เป็นต้น ทั้งนี้ หากสินค้าเป็นที่รู้จักและติดตลาดในฮ่องกงแล้ว ก็ไม่ใช่เรื่องยากที่จะเจาะเข้าตลาดจีนและไปสู่ตลาดทั่วโลก

๓) โดยที่ฮ่องกงกำลังพยายามยกระดับกระบวนการผลิตทางเศรษฐกิจของตนให้สูงขึ้นเพื่อให้ฮ่องกงแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ต่อไป โดยจะส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ใหม่ ๆ รวมทั้งอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ และสาขาหนึ่งในนั้น คือ ฟิล์มและวิดีโอ บันเทิงดิจิทัล ซึ่งเป็นสาขาที่ทั้งไทยและฮ่องกงมีชื่อเสียงและมีความเชี่ยวชาญมานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่บริษัทด้านอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของไทยมีศักยภาพทั้งในด้านการผลิตและอุตสาหกรรม post production ต่าง ๆ ด้วย เช่น บริษัทกันตนา เป็นต้น รวมทั้งประเทศไทยมีสถานที่สวยงามมากมายในการใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์และละคร ดังนั้น จึงมีศักยภาพอย่างยิ่งในความร่วมมือระหว่างไทยกับฮ่องกงในเรื่องของธุรกิจภาพยนตร์และละคร เพื่อมุ่งป้อนไปสู่ตลาดจีน ซึ่งเป็นตลาดเอเชียด้วยกันและเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ด้วย โดยคำนึงถึงว่า ขณะนี้ ชาวจีนกำลังความชื่นชอบละครและภาพยนตร์ไทยเป็นอย่างมาก เห็นได้จากความสำเร็จของภาพยนตร์เรื่อง Lost in Thailand ซึ่งทำรายได้มหาศาล ทั้งนี้ ธุรกิจนั้นนอกจากจะทำรายได้โดยตัวเองแล้ว ยังสามารถต่อยอดไปยังการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย การขายสินค้าและภาคบริการต่าง ๆ ของไทยด้วย

๔) ทั้งไทยและฮ่องกงมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องยนต์สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ซึ่งได้ช่วยสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับประชาชนและธุรกิจในทุกสาขา โดยที่ฮ่องกงวางแผนที่จะเป็นประตูท่องเที่ยวและร่วมมือกับจีนมากขึ้นในเรื่องนี้ และประเทศไทยก็วางบทบาทตนเองในการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น ไทยและฮ่องกงควรเชื่อมโยง สนับสนุนและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างกันในการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น เพราะเป็นผลประโยชน์ร่วมของทั้งสองฝ่าย โดยแสวงหาช่องทางหรือส่งเสริมผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ในด้านการท่องเที่ยวระหว่างกัน เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น

๕) ในด้านโลจิสติกส์ ซึ่งฮ่องกงมีชื่อเสียงและความเชี่ยวชาญ ทั้งท่าเรือและสนามบิน ก็กำลังเผชิญการแข่งขันจากเมืองใหญ่ที่ใกล้เคียงของจีน เช่น เมืองเซินเจิ้น ดังนั้น ฮ่องกงจึง

พยายามยกระดับการบริการของตนให้เหนือกว่า และพยายามที่จะสร้างเครือข่ายและมีความเชื่อมโยงกับภูมิภาคต่าง ๆ ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยฮ่องกงได้แสดงความสนใจเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างจีนกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะความเชื่อมโยงกับท่าเรือต่าง ๆ และยินดีถ่ายทอดประสบการณ์เรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้กับประเทศไทย ดังนั้น จึงเป็นโอกาสที่ฝ่ายไทยจะพิจารณาเรื่องนี้อย่างจริงจังหรือไม่ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงทางอากาศและทางบก ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพที่จะร่วมมือกับฮ่องกง โดยคำนึงถึงว่า ฮ่องกงประสบความสำเร็จและมีประสบการณ์ที่ดีในเรื่องการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งประเทศไทยจะศึกษา Hong Kong model เป็นแนวทางการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐานของตนหรือไม่ และอย่างไร

๕) ในด้านแรงงาน เป็นสาขาที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะแรงงานไทยสู่ฮ่องกง ซึ่งฮ่องกงมีความต้องการแรงงานสูงในตำแหน่งผู้ช่วยแม่บ้าน และผู้ช่วยดูแลผู้สูงวัยในบ้าน เนื่องจากฮ่องกงกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ทั้งนี้ ชาวฮ่องกงชื่นชอบคนไทย เพราะมีการบริการที่ดีและนิสัยใจคอโอบอ้อมอารี ดังนั้น กระทรวงแรงงานของไทยควรพิจารณากำหนดท่าทีของฝ่ายไทยในเรื่องนี้ว่า ฮ่องกงอยู่ในกลุ่มเป้าหมายที่รัฐบาลไทยจะส่งเสริมให้แรงงานไทยเข้าไปทำงานหรือไม่ หากเห็นว่า ควรส่งเสริม ก็ควรที่จะกำหนดแผนงานในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมและฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะให้กับแรงงานไทยก่อนเดินทาง เช่น ภาษาและวัฒนธรรม

๖) โดยที่ประเทศไทยมีนโยบายที่จะส่งเสริมตนเองให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในอาเซียน ซึ่งกำลังขับเคลื่อนสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ กอรปกับจะส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นประตูทางเศรษฐกิจหรือเป็นฐานที่มั่นสำหรับฮ่องกงสู่อาเซียน โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ CLMV เพื่อรองรับการย้ายหรือกระจายฐานการผลิตของฮ่องกงออกจากเขต Pearl River Delta ดังนั้น การจัดตั้งสำนักงานตัวแทนของฮ่องกงที่กรุงเทพฯ (Hong Kong Economic and Trade Office) ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและผลักดันการลงทุนของฮ่องกงมายังประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน ทราบว่า ขณะนี้ ฝ่ายรัฐบาลฮ่องกงกำลังอยู่ในระหว่างการศึกษา ซึ่งฝ่ายไทยควรพิจารณาสนับสนุนและผลักดันอย่างเต็มที่

บรรณานุกรม

หนังสือ

- Albert Humphrey. “SWOT Analysis for Management Consulting”, SRI Alumni Newsletter. SRI International, December 2005.
- Federation of Hong Kong Industries. Hong Kong Industrialist. “Looking beyond PRD”, May 2013.
- Hong Kong Development Bureau and the Planning Department. The Hong Kong 2030 : Planning Vision and Strategy, October 2007.

บทความ

- ตีรณ พงศ์มณฑิณี และคณะผู้วิจัย. แนวโน้มผลกระทบทางเศรษฐกิจและการค้าต่อไทยหลังฮ่องกงร่วมกับสาธารณรัฐประชาชนจีน. รายงานการศึกษา จัดทำโดย สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, มิถุนายน ๒๕๔๐.
- มนตรี นาวิกผล. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของฮ่องกงและผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๙ ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๙ - ๒๕๔๐.
- CY Leung. The 2013 Policy Address “Seek Change, Maintain Stability, Serve the People with Pragmatism” by the Chief Executive of Hong Kong SAR, at the Legislative Council meeting of the Hong Kong Special Administrative Region of the People’s Republic of China on 16 January 2013.
- John C Tsang, Finance Secretary of the Government of Hong Kong SAR, สุนทรพจน์ในงาน Hong Kong-Guangdong Business Environment Promotion and Project Matching Conference เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ณ InterContinental Hotel ฮ่องกง.
- John C Tsang, “The 2013-14 BUDGET”, Speech by the Financial Secretary of Hong Kong SAR, moving the Second Reading of the Appropriation Bill 2013, 27 February 2013.
- Office of Commissioner of Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China in Hong Kong Special Administrative Region. เอกสารการบรรยายสรุปให้แก่ คณะกงสุลต่างประเทศ ประจำฮ่องกง ซึ่งเดินทางไปทัศนศึกษาเขตเศรษฐกิจเฉียนไห่ เมืองเซินเจิ้นของจีน เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖.

Suthad Setboonsamng, Senior Advisor, BowerGroupAsia and Dr. Hank Lim, Senior Research Fellow. Singapore Institute of International Affairs. ASEAN-HONG KONG : THE CASE FOR COOPERATION, Special Report, October 2012.

ภาคผนวก
ข้อมูลพื้นฐานเขตบริหารพิเศษฮ่องกง
(Hong Kong Special Administrative Region : HKSAR)

ข้อมูลพื้นฐานเขตบริหารพิเศษฮ่องกง
(Hong Kong Special Administrative Region : HKSAR)

- ปกครองภายใต้หลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ตั้งแต่วันที่ ๑ ก.ค. ๒๕๔๐
- มีความเสรีทางเศรษฐกิจและมีศักยภาพในการแข่งขันสูงแห่งหนึ่งในโลก
- มีระบบเศรษฐกิจที่เป็นภาคบริการมากที่สุดในโลก
- เป็นศูนย์กลางทางการค้า เศรษฐกิจ และการเงินของภูมิภาคเอเชีย
- เป็นเมืองที่เหมาะสมสำหรับการทำธุรกิจมากเป็นอันดับ ๒ ของโลก
- มีตลาดหุ้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๒ ของเอเชีย และใหญ่เป็นอันดับ ๕ ของโลก
- เป็นเมืองท่าปลอดภาษี
- เป็นศูนย์กลางการพัฒนาธุรกิจเงินหยวนข้ามพรมแดน
- มีนักท่องเที่ยวมากถึง ๔๘.๖ ล้านคน มากกว่าจำนวนประชากรท้องถิ่นเกือบ ๗ เท่า
- ได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ จากจีนภายใต้ข้อตกลง CEPA (Closer Economic Partnership Arrangement) และกรอบความร่วมมือ PPRD (Pan Pearl River Delta)

ข้อมูลทั่วไป			
พื้นที่	๑,๑๐๓ ตร.กม. (เล็กกว่าไทยประมาณ ๕๐๐ เท่า)	ผู้บริหารสูงสุด (Chief Executive)	นายเหลียง เจิ้นอิง (Leung Chun-ying) เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ ก.ค. ๒๕๕๕
ภูมิประเทศ	ประกอบด้วยเกาะฮ่องกง คาบสมุทรเกาลูน ดินแดน New Territories และเกาะเล็ก ๆ อีกรวม ๒๓๕ เกาะ	ภาษา	จีนกวางตุ้ง จีนกลาง อังกฤษ
ประชากร	๗ ล้านคน (ไทยมีประชากร ๖๔ ล้านคน)	ชนชาติหลัก	จีนฮั่น (๙๕%)
ศาสนา	พุทธมหายาน ลัทธิเต๋า คริสต์ อิสลาม ฮินดู		

ข้อมูลเศรษฐกิจ (ปี ๒๕๕๕)			
GDP	USD ๒๔๒.๘ พันล้าน (ไทย : USD ๓๖๖ พันล้าน)	สกุลเงิน	HKD (๔.๐๓ บาท ต่อ ๑ HKD / ๗.๗๕ HKD ต่อ ๑ USD)
GDP per Capita	USD ๓๔,๓๐๐ (ไทย: USD ๕,๓๙๐)	CPI	๕.๓% (ไทย: ๓.๐๒%)
GDP Growth	๑.๔% (ไทย : ๖.๕%)	อุตสาหกรรมหลัก	บริการด้านการเงิน การค้า และโลจิสติกส์ การท่องเที่ยว บริการด้านวิชาชีพ
ทรัพยากรธรรมชาติ	ฮ่องกงมีพื้นที่จำกัดและไม่มีทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการส่งออก	มูลค่าการส่งออก	USD ๔๒๗,๙๐๐ ล้าน (+ ๑๐.๑%)
การค้ากับต่างประเทศ	USD ๙๑๐,๕๐๐ ล้าน	มูลค่าการนำเข้า	USD ๔๘๒,๖๐๐ ล้าน (+ ๑๑.๙%)
การขยายตัวของการค้า	๑๑.๐%	ตลาดส่งออกที่สำคัญ	จีน สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์
สินค้าส่งออกที่สำคัญ	ชิ้นส่วนเบ็ดเตล็ด เคมีภัณฑ์ วัสดุดิบ สินค้าอุปโภค/บริโภค เครื่องจักรและอุปกรณ์	ตลาดนำเข้าที่สำคัญ	จีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา
สินค้านำเข้าที่สำคัญ	เครื่องจักรและอุปกรณ์ ชิ้นส่วนเบ็ดเตล็ด สินค้าอุปโภค/บริโภค เคมีภัณฑ์ น้ำมันปิโตรเลียม		

สถิติสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย (ปี ๒๕๕๕)	
การค้ากับไทย	USD ๑๔,๘๒๘.๕๗ ล้าน เพิ่มขึ้น ๓.๗๕% <u>ไทยได้ดุลการค้า</u> โดยฮ่องกงนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย USD ๑๓,๐๙๗.๑๐ ล้าน เพิ่มขึ้น ๙.๕๘% และส่งออกไปไทย USD ๑,๗๓๑.๔๗ ล้าน ลดลง ๒๕.๙๙%

สินค้านำเข้า จากไทย	คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ แผงวงจรไฟฟ้า เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์ เม็ดพลาสติก
สินค้าส่งออกไป ไทย	เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ สินแร่ โลหะ อื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์
การท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวจากฮ่องกงไปไทย ๔๗๒,๖๙๙ คน นักท่องเที่ยวจากไทยมาฮ่องกง ๕๐๑,๗๕๙ คน
ธุรกิจสำคัญ ของไทย	บ.การบินไทย ธ.กรุงเทพ ธ.ไทยพาณิชย์ ธ.กสิกรไทย ธ.กรุงศรีอยุธยา บ.ซี.พี. เมอร์แซนไดซิ่ง
ในฮ่องกง	บ.สิงห์ คอร์เปอเรชั่น เครือไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) บ.ส. ขอนแก่น ฟู้ดส์
จำนวนคนไทย	๒๘,๓๓๐ คน (ณ ม.ค. ๒๕๕๖) ในจำนวนนี้ มีแรงงานไทยประกอบอาชีพผู้ช่วย แม่บ้านจำนวน ๓,๐๑๘ คน (ณ ธ.ค. ๒๕๕๕)
ทีมประเทศไทย	สถานกงสุลใหญ่ฯ/ สนง. ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ/ สนง. ศุลกากร/ สนง. แรงงาน/ ททท./ บ. การบินไทย จำกัด (มหาชน)/ สนง. เศรษฐกิจการลงทุน ประจำที่กว้างโจว/ สนง. ฝ่ายการเกษตร ประจำที่กว้างโจว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวเบญจมาศ ต้นเวทยานนท์
วันเดือนปีเกิด	๑๓ มีนาคม ๒๕๑๒
การศึกษา	ปริญญาตรี อักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประวัติการทำงาน	<ul style="list-style-type: none"> ๒๕๓๕ - เข้ารับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศ กรมสารนิเทศ ๒๕๓๘ - กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา ๒๕๓๘ - ๒๕๔๒ - สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕ - กรมเอเชียตะวันออก ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙ - สำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย ประจำกรุงไทเป ๒๕๕๐ - กรมอาเซียน ๒๕๕๑ - สำนักงานรัฐมนตรี ๒๕๕๒ - กรมยุโรป ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕ - กรมเอเชียตะวันออก ๒๕๕๖ - ปัจจุบัน - สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง